

DIRVA

Nr. 122

Spalis-October 22, 1962

Cleveland, Ohio

'Vokiečiai į priekinius apkasus'--

Tai nauja "magiška" formulė, kurios pagalba Washingtono administracija nori surasti sprendimą Berlyno byloje ir nusikratyti savo atsakomybės už privirtą košę. - Gerai išreklamuotos diplomatinės krizės užkulisiai.

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Istorijoje labai retai pasitaikė, kad gresianti diplomatinė krizė taip būtų iš anksto išreklamuota -- pastebėjo spalio 19 d. TIME savaitraštis, rašydamas apie Berlyną. Ir iš tiesų: tuotarpukai Chruščiovas šiek tiek nusiramino, teisindamasis, kad Berlyno problemos sprendimą reikia atidėti po JAV rinkimų, apie Berlyno krizę labai garsiai pradėta kalbėti šiapus Atlanto. Pagrindinis tokios 'reklamos' tikslas, man rodos, yra grynai propagandinis. Besiartinančių rinkimų proga norima nukreipti dėmesį nuo tikrai nelaimingos situacijos Kuboje ir sukelti triukšmą šėšėlyje leisti ramiai išpirkti nelaimingos invazijos į Kubą belaisvius. Antras tikslas yra įspėti sovietus, kad, gindamos savo pozicijas Berlyne, JAV yra pasiryžusi eiti iki pat karo. Washingtone bijoma, kad po Kubos fiasko Chruščiovui galėjo pasirodyti, jog JAV neturės drąsos už savo interesus kariauti tokiame tolimam mieste kaip Berlynas. "Kennedy believes -- rašo TIME -- that disastrous collision can be best avoided if the signals of U.S. determination are repeated again and again, loud and clear". Tam reikalui -- perspėjimui apie JAV pasiryžimą -- buvęs pereiną ketvirtadienį į Washingtoną iškviestas ir Gromyko.

Amerikiečių-sovietų derybos, ar teisingiau, pašnekėsiai apie Berlyną nutrūko šių metų gegužės mėnesį, kada amerikiečiams siūlant surasti kokį kompromisą, kuris garantuotų Berlyno laisvę ir tarptautinėje kontrolėje laisvą priėjimą į jį, sovietai pasiūlė amerikiečiams visų pirma patiems išsikraustyti.

Po to buvo eilė daugiau ar mažiau privačių bandymų rasti kokią išeitį, tačiau taip pat be pasisekimo. Dėl to labai gerai informuotas apie Washingtono politikos užkulsius ir dabartinės administracijos draugas kolumnis-

tas Walter Lippmann rado reikalo pabrėžti, kad JAV negalinos atsisakyti savo teisių Berlyne. Girdi, 'president Kennedy cannot surrender Berlin even if he were the kind of man who wanted to. A surrender would destroy him.' Tai aiškus išpėjimas sovietams. Po to Lippmannas eina toliau, Girdi, amerikiečių pašnekėsiai su sovietais dėl Berlyno buvo vedami be Adenauerio ir de Gaulle palaiminimo. Ar pašnekėsiai bus atnaujinti, priklauso išimtinai nuo Maskvos, tačiau dabar JAV turi surasti bendrą kalbą bent su Vakarų Vokietija. Būdinga, kad tą patį siūlo ir kitas artimas vyriausybei kolumnistas Joseph Alsop. Jų abiejų pažiūra tokia, kad Berlyno krizei kilus negalima laukti nuomonių suvienodinimo tarp Washingtono, Londono, Paryžiaus ir Bonnos, bet reiks veikti tuoj pat. Lippmannas: "We shall act if there is a showdown provided we can count on West German co-operation."

Ir čia susiduriame, mano nuomone, su pagrindiniu JAV politikos postūkiu. Pagal 1952 metų sutartį su Vakarų Vokietija, JAV D. Britanija ir Prancūzija, tos trys Vakarų valstybės sau rezervavo išimtiną teisę tvarkyti Berlyno reikalus. Tačiau prieš porą savaičių, kaip praneša spalio 17 d. Der Spiegel, prezidentas Kennedy pasiuntė kancleriui Adenaueriui slapta memorandumą, pagal kurį vokiečiai turi dalytis su Vakarų valstybėmis atsakomybe už Berlyną, įskaitant ir V. Vokietijos kariuomenės panaudojimą tam reikalui. Kad tai tiesa, galima spręsti ir iš Lippmanno teigimo, kad šiaip ar taip Berlynas turėtų daugiausiai rūpėti patiems vokiečiams (The Germans have by far biggest stake in Berlin). Panašiai Kennedy aiškino ir Berlyno burmistrui Willy Brandt.

Tie visi komentarai ir memorandumai išplaukė iš naujos Kennedy Berlyno politikos, kurią su trauktai galima apibūdinti šūkiu -- "The German to the Front" Ją iššaukė faktas, kad negalint patiems susikalbėti su sovietais, reikia užleisti iniciatyvą patiems vokiečiams, kurie gaudami iniciatyvos teisę turi prisiminti ir atsakomybę. Atsiliepdamas į tai kancleris Adenaueris pareiškė pereiną savaitę Vakarų Vokietijos seime, kad nors santykiuose tarp Washingtono administracijos ir Bonnos buvę nesusipratimų, "tačiau, mano ponios ir ponai, tai (tie nesusipratimai) niekada neišplaukė iš to, kad mes nebūtume pasiruošę priimti visos rizikos (aber, meine Damen und Herren, es handelt sich dabei niemals darum, dass wir nicht bereit seien, das ganze Risiko auf uns zu nehmen)".

Vokietijos įtraukimas į atsakomybę už Berlyną gali atnešti dvejopų vaisių: visų pirma vokiečiai turėdami patys pasirinkti tarp karo ir taikos gali toliau nueiti į kompromisus bei nuolaidas negu Washingtonas ir amerikiečiai tada galės pasakyti, kad tai ne mes, o patys vokiečiai norėjo. Antra, sovietams grasant Berlyno problema išspręsti savo naudai duodant 'laisvas rankas' rytų vokiečiams, Vakarai patys per daug neišsipareigodami į tai atsako: o mes duosime laisvas rankas vakarų vokiečiams, kurių yra tris kart daugiau, cha, cha!! O jei susirėmimas dėl Berlyno apsiribos tik pačių vokiečių dalyvavimu jis be abejojimo išsiplės į pilietinį karą Rytų Vokietijoje. Taip graso Willy Brandt kalbėdamas per radiją Vakarų Berlyne, tokią situaciją įsivaizduoja ir Walter Lippmann, rašydamas iš Washingtono. Į tokį karą gali būti įtraukti ir kiti prieš savo valią -- įspėja Lippmannas ir Adenauerį ir Chruščiovą.

- Washingtono politinėse viršūnėse jaučiamas susirūpinimas artėjančiu Chruščio vizitu, galutinai neišsiaiškinus jo tikrąsias atvykimo priežastis. Ilgi pasitarimai su Gromyko neįnešė jokio aiškesnio vaizdo.

- Kubos apsiginklavimo pasekoje, ten jau pilnai įrengta 20 raketinių bazių.

- Washingtono neabejojama, kad Kubos apginklavimas siejimas su Berlyno problema ir bus vienu ar kitu atveju naudojama nuolaidoms išreikalauoti.

PRIEŠ ŠIMTĄ METŲ spalio 21 d. Pasandravio dv. Šiluvos valsč., laisvų valstiečių šeimoje gimė garsusis lietuvių poetas Maironis-Mačiulis Jonas, kurio poezijos kūriniai tvirtai įėjo į lietuvių tautos kultūrinį lobyną. Šiais metais visame pasaulyje gyvenantieji lietuviai specialiai surengtuose minėjimuose pagerbė savo didįjį poetą. Dirva jo pagerbimui buvo paskyrusi savo rudeninį vakarą, Vaidilos teatro aktoriams suvaidinant Maironio dramą Kėstučio mirtis. Nuotraukoje prel. Maironis-Mačiulis savo rūmuose 1931 m. Kaune. Jis mirė 1932 m. birželio 28 d. Gėdžiaus nuotrauka

MENINIAI PATIEKALAI ADELAIDĖJE

PULGIS ANDRIUŠIS

V. Pietario nepamirštamame Algimante nupieštas įžanginis senovės lietuvių šventadienio vaizdelis išliko ilgiau gyvas, negu pati knyga.

Žalia pievelė pamiškėje, sugulę seniai prie paritintos midaus statinaitės pasakojasi jaunystėje atliktus karo žygius (tai pasikartoja ir V. Krėvės Šarūne), išmetę kaušėlių šluostosi derlingas barzdas, kraipo žilas galvas, skeptiškai kritikuodami dabartinę kartą. Atokiau susimetę jaunimo pulkelis šoka blėzdinę, pliumpsi kanklėmis vaidila ant kelmo, lygumėlėje vaikigaliai su kuokomis muša ripką, paskui visi bendrai, paskui vaidila atskirai dainuoja graudingas dainas. Jų laimei, niekas nesako prakalbų...

Pakeiskime žalią pievelę scenos grindimis ir, nustebe, pamatysime, kad viskas liko taip, kaip buvo algimantinėje Lietuvoje. Tiesa, vaidilą išparceliavom į solistą ir muzikantą-instrumentalistą, o įotvingių pilėnų jaunimą pakrikštijom tautinių šokių ir dainų ansambliais. Gi ripkos mu-

šeikos visiškai atkrito, išvirsdami Kovo, Vyties ir Perkūno sporto klubais.

Ši meninės saviraiškos forma ypač atkuto okupacijų ir tremties metuose, sakyčiau, panikoje, kad svetimieji iš mūsų neišplėštų brangiausio turto-senovinio kultūrinio palikimo. Vad, meno šiuo piniai pasipylė per radiją, priemiesčių ir provincijos scenose. Tuo mes nusikalėm rezistencinį ginklą. Tremties kalvėje jo smailę galį pervirinom taip, kad jis veikė svetimšalių masę kaip reprezentacinis kablys ir drauge -- mūsų jaunimą kaip nutautėjimo atatranka. Bet šis dvišakis ginklas ilgametėje tremtyje nebeveikė vienas instrumentas atšimpa, ypač kai jo reikiama nepatepam ir kuo rūpestingiausiai neišvalom po vartojimo (kritikos aliejais).

Čia taip toli nuklydau į tarpus-

raiščius dėl to, kad knieti paminti du Maironio minėjimus Adelaidėje šiuo pininiame stiliuje. Vieną šiais metais surengė atelitininkai sendraugiai, o antrą -- P.L. Bendruomenės apylinkė. Pirmąjį parengimą sudarė penkios ar šešios paskaitos su pertraukomis, kurias užpildė deklamacijos, solistės (G. Vasiliauskienė, A. Gučiuvienė), smuikininkas (P. Matiukas), vaikų baletas su juosteline maironinių melodijų muzika, ir "programos sujungėjas" (balsingas P. Puždešris), drauge vadovaudamas ir visos publikos dainavimui. Pagirdami tokią programos organizaciją, su katutėmis priimdami solistų patiekalus, pritardami deklamatorėms (pp. Vobolienė ir Varnienė), adelaidiškai greitai pastebėjo vieną dalyką: ir "sujungėjas" ir paskaitininkas (net pakartotinai!) ir deklamatorės ir solistai ir juostelinė muzika iš scenos priminė publikai vieną ir tą patį eilėrašį (tur būt, kad nepamiršę?). Arba du kartus arba tris. Arba viena, porą posmelių citatų pavidale. Ir, žinoma, Maironis nuskendo mariose žodžių. Oi, žodi, žodi, žodeli mano, kada aš tave, jauna, išvargsiu!

Kaip sakyta, ir bendruomeninis Maironio minėjimas buvo šiuo pininis. Čia rež. V. Neverauskas žodinę (deklamacinę ir paskaitinę) medžiagą perdavė dviem nuolatinėm porom (senimas Vagnagienė ir Jonavičius bei jaunimas -- Vilūnaitė ir Stepanas), išsiverčiant be "programos sujungėjo". Tarpus užpildė solistai (tie patys kaip ir pirmajame minėjime) ir tautinių šokių grupė. Scena buvo dekoruota lietuvišku gamtovaizdžiu -- gyvuoju paveikslu, prie darželio sėdėjo pasipuošę lietuvaitės. Toks sukaipotas planas turėjo atskleisti tekstinę tirtumą. Pradžioje dar buvo neilga apylinkės pirmininko prakalbėlė, nes tai vyko 8 rugsėjo ženklu.

Nepaisant to, kad paskaita, nors ir kur kas kompetetingiau

(Nukelta į 2 psl.)

Šiandien ir rytoj

PABALITJO kraštuose bolševikai vis labiau plečia religijos persekiojimą šūkiu: "Kova prieš religiją yra kova už komunizmą".

Neseniai pabaltiečių bendromis jėgomis išleista knyga "Acta Baltica" (Pabaltiečių Instituto Koenigsteine leidinys) atidengia tuos bolševikų persekiojimo būdus.

Iš tos knygos sužinoma, kad Estijos universitete uždarytas teologijos fakultetas ir stačiatikių dvasiškų seminarija. Kad panašaus likimo susilaukė ir Latvijos bei Lietuvos universitetai. Bibliotekose visa teologinė literatūra konfiskuota ir sunaikinta.

DVASIŠKIŲ padėtis Pabaltijo kraštuose labai sunki. Bolševikai stengiasi užkirsti kelią naujiems dvasiškams išauklėti ir dabar esantį jų luomą išsprogdinti, įkūdam į jų tarpan savo šnipsus.

Mokyklose jau seniai uždraustos tikybos pamokos, o dabar uždraudė ir religinius koncertus.

Krikščionyse ir jungtuvėse mokytojai ir partijos nariai negali dalyvauti. Dvasiškų pamokslai policijos sekami ir už mažiausį neatsargų žodį gresia ištėrimimas.

Policija visais būdais nuolat tardo dvasiškų. Kartais išpažinties pasiūnčia savo šnipsą, kad sužinotų iki kiek dvasiškis yra pasiryžęs kolaboruoti su policija. Kadangi tai nedavė rezultatų, tai Latvijoje šiais metais "kulto ministerija" išleido įsakymą, kad visi dvasiškiai turi raportuoti apie šeimą, kurios krikštijasi ar tuokiasi bažnyčioje.

SPAUDIMAS į bažnyčias labiausiai daromas ekonomiškai, kad jos negalėtų išsilaikyti ir užsidaryti. Jos apkraunamos milžiniškais mokesčiais. Visas jų turtas jau pradžioje okupacijos buvo konfiskuotas. Kai kur konfiskavo net kapines. Aukų rinkimas uždraustas ir dvasiškis gali būti apkaltintas kriminaliniu nusikaltimu. Dar toleruojamos laisvos aukos. Mokesčiai bažnyčioms dideli, moka po 3000 rublių per metus. Vilniuj viena bažnyčia moka nuomos 3000 rublių ir jei parapija neišgali sumokėti, ji uždaroama ir paverčiama sandėliu ar kino teatru.

Latvijoje Adazi miestely pamaldos laikomos kapinių koplyčioje, nes vietinė bažnyčia buvo konfiskuota ir paversta šokių sale...

(vg)

Raganiaus Nikitos virtuvėje...

Vertė J. P. Palukaitis

(79)

Jis nutilo, ir abu kiti tylėjo. Snigo vis stipriau, regimumas blogėjo, ir Grafas turėjo visą dėmesį sutelkti į vairavimą. Janscis ir Reinoldas, sėdėję šalia jo, galėjo jausti, kaip jų sustingę šnariai lėtai šilo — iš dalies dėl antrojo stipraus gurkšnio iš Grafo bonkos, iš dalies dėl motoro skleidžiamos šilimos. Nesiliaujas drebulys pamazū vis labiau ir labiau atslūgo, pagaliau visiškai liovėsi, tuo tarpu stiprėjanti kraujo cirkuliacija pradėjo badyti sustingusias rankas ir kojas tūkstančiais adatų. Jie išklaušė Grafo pranešimo, beveik visiškai tylėdami, ir dabar sėdėjo, vis dar tebetylėdami. Reinoldo galvon neatėjo tinkamas komentaras prie šios fantastiškos istorijos, ir jis net nežinojo, kokiais žodžiais turėtų išreikšti padėką šiam neįtikėtinam vyrui. Be to, jam buvo gerokai aišku, kad Grafas energingai atmetų bet kokią padėką.

— Ar kuris jūsų matė automobilį, kuriuo Hidas buvo atvykęs? — staigiai paklausė Grafas.

— Taip, — atsakė Reinoldas. — Juodas rusiškas SIS, didelis kaip namas.

— Žinau — šarvuota karoserija ir kulkų nepramušami langai. — Grafas sulėtino, pasuko į šalį ir sustojo tankios medžių grupės priedangoje. — Sunku prileisti, kad Hidas neatpažintų AVO sunkvežimio ir tytomis pro jį pravažiuotų. Einam pažvalgyti būklę.

Jis išlipo, abu kiti pasekė jį per sukuriuojantį sniegą. Už dvidešimties metrų jie pasiekė vietą, kur lauko kelias jungėsi su plentu, apdengtu nepaliesto šviežio sniego.

— Čia regimai niekas nepravažiavo nuo tada, kai pradėjo snigti, — pastebėjo Janscis.

— Taip yra, — tarė Grafas. Jis žvilgtelėjo į savo rankinį laikrodį. — Lygiai prieš tris valandas Hidas išvažiavo iš Szarhazos ir pasakė, kad už trijų valandų grįšias. Tad netrukus jis turėtų pasirodyti.

— Bet jis galėjo pravažiuoti ir per tą trumpą laiką, kada mes buvome įsukę į lauko kelią, bet dar nebuvo pradėję snigti, — svarstė Janscis.

— Taip, tai galimas atvejis, — pritarė Grafas. — Tačiau tikiu, kad mes turėtume Hidui pridėti dar porą minučių... — jis staiga nutilo ir įtemptai klausėsi, ir Reinoldas dabar jau taip pat galėjo girdėti: duslus sunkaus automobilio ūžimas, artėjas dideliu greičiu.

Jie dingio nuo kelio ir vos spėjo laiku pasislėpti už medžių. Automobilis, artėjas per sukuriuojantį sniegą — be abejo, juodasis Hido SIS — praūžė pro šalį ir tuoj pat dingio nematomai ir negirdimai. Trumpą akimirką Reinoldas galėjo priekyje pastebėti šoferį ir užpakalyje Hidą, šalia kurio atrodė sėdęs mažas, sugniužęs pavidalas, tačiau tiksliai to nespėjo pamatyti.

Bėgte jie grįžo į sunkvežimį, Grafas tuoj pat išvažiavo ir įsuko į plentą: nes dabar jau galėjo trukti tik minutes, ligi prasidės gaudymas.

Grafas buvo tik įjungęs ketvirtąjį bėgį, kai vėl jį išjungė ir sustojo ties mažu miškeliu, kurin vedė telefono laidai. Jam tik sustojus, iš miškelio pasirodė ir link sunkvežimio bėgo du žmonės, pusiau sušalę ir taip apsnigti, kad atrodė labiau panašūs į sniego senius, negu į žmones. Abu pažastyse turėjo po dėžę. Pamatę priekyje, šalia Grafo, sėdinčius Reinoldą ir Janscį, jie pamojavo ir nušvito, ir dabar buvo galima juos aiškiai pažinti: tai buvo Sandoras ir Kazokas, ir jų veidai atrodė, lyg jie sveikintų draugus, kuriuos jau laikė žuvusiais. Greitai, kiek jų sustingusios kojos leido, jie sulipo sunkvežimio užpakalinį ir, nepraėjus nė penkiolikos sekundžių nuo sustojimo, Grafas vėl važiavo tolyn.

Langelis, pro kurį iš šoferio būdelės galima pažvelgti užpakalin, buvo atidarytas, ir Sandoras su Kazoku juos apipylė karštais sveikinimais ir klausimais. Dar po vienos ar dviejų minučių Grafas ištisė užpakalin savo bonką, ir Janscis išnaudojo staigią pokalbio pertrauką, kad paklaustų Grafą:

— Kokios ten dėžės, kurias juodu nešėsi?

— Mažesnioji turi įrankius telefono laidams įjungti, — paaiškino Grafas. — Kiekvienas AVO sunkvežimis su savimi vežiojasi po tokią dėžę. Važiudamas iš Budapesto į čia, aš sustojau ties Petolio svetaine, padaviau Sandorui tą dėžę ir pasakiau, kad jis turi nuvykti netoli Szarhazos kalėjimo, įlipti stulpai ir išjungti į tiesioginį kalėjimo su Budapestu laidą. Jei komendantui vis dar kiltų koks įtarimas ir jis skambintų Furmintui, tai Sandoras turįs jam suteikti informacijų: aš Sandorui pasakiau, kad jis kalbėtų per nosinę, lyg Furmintas persišaldivas, apie kurį jau painformavau, būtų dar labiau pablogėjęs.

— Didysis Dieve! — tarė Reinoldas, kuris nepajėgė nuslėpti savo susižavėjimo ir nustebimo. — Ar iš tikrųjų bėra dar kas, apie ką tamsta nebūtum pagalvojęs.

— Vargu, — trumpai atsakė Grafas. — Bet ši atsargumo priemonė pasirodė nereikalinga. Komendantas, kaip ir patys matėte, nė trupučio neįtarė. Vienintelis dalykas, sukėlęs man rimtų rūpesčių, buvo tai, kad vienas tų AVO asilų, kuriuos nusigabenau, mane komendanto akivaizdoje pavadino majoru Howarthu, o ne, kaip buvau įgrasinęs, kapitonu Zsoltu — priežastis, jiems aiškinau, vėliau išdėstysias pats Furmintas.

— Aš suprantu, — pasakė Janscis ir linktelėjo pritardamas.

— Taip, o kitoje dėžėje yra jūsų normalūs drabužiai, kuriuos Sandoras taip pat Opeliu atgabeno iš Petolio. Aš tuoj dar kartą sustosiu, ir judu galėsite sunkvežimio užpakalyje persirengti. Sakyk, Sandorai, kur iš tikrųjų palikai Opelį?

— Užpakaly, vidur miško. Niekas negali jo matyti.

— Tai ir joks nuostolis, — abejingai numojo ranka Grafas. — Jis vistiek priklausė ne mums. Taip, mano ponai, medžioklė jau prasidėjo, arba ji prasideda dabar

VILNIAUS DIENA TORONTE

Poeto Petro Vaičiūno žodžiai: "Amžiais už Vilnių dės galvą lie tuvis" yra labai teisingi ir prasmingi žodžiai. Lietuviai Vilnius yra, tarytum, jo paties gyvenimas, Lietuvos meilė mūsų didžiųjų kunigaikščių miestui yra begalo didinga ir amžiais nesibaigianti. Per šimtmečius lietuviai, kaip tos darbščiosios skruzdės, į Vilnių nešė ir dėjo visa tai, kad jis pataptų pranašesnis už kitus miestus, kad jis savo grožiu vilotų praeinančius ir jo garsas plačiai sklįstų pasaulyje. Kad Vilnius lietuviai brangus, tai liudija gyvi faktai. Poetai ir rašytojai radę jame įkvėpimo yra sukūrę šimtus veikalų.

Spalis, su keliomis prisiminimais datomis, yra Vilniaus mėnuo. Tą mėnesį viena diena skiriama Vilniui paminėti. Toronte tai įvyko spalio 14 d. Prisikėlimo parapijos salėje. Vilniečių sąjungos pirmininkas B. Saplys savo įžanginiame žodyje trumpai nusakęs kas yra Vilnius Lietuvai ir palietęs kovas mūsų kelių praėjusių dešimtmečių laikotarpį, prisiminė žuvusius, kurie buvo pagerbti tylos minutės susikaupimu.

Gražią momentui pritaikintą kalbą pasakė Generalinis Konsulas Kanadai dr. J. Žmuidzinas. Jis pabrėžė, kad Vilnius jau nuo 16-17 šimtmečio dėl savo borokinio stiliaus gražių bažnyčių ir rūmų Europoje tituluojamas šiaurės Florencija. Tačiau įsiai ne vien yra buvęs meno centras, bet jo reikšmė bei dviasia skleidėsi į mus savo istoriniu, politiniu, moraliniu ir tautiniu spinduliu. Kalbėdamas toliau konsulas pasakė nesugriaujamą tiesą, jog Vilnius per 500 metų būdamas Lietuvos sostinė ne vienos dienos teisniai, nei faktinai nebuvęs lenkų valdžioje, išskyrus Želigovskio smurto atvejį. Bet esama ir šiandien lenkų išeivijoj nemažai vadų, kurie galvoja XIX šimtmečio lenkų romantikų galvomis, t.y. jiems ne tik Vilnius, bet ir visa Lietuva nuo Krėvės sutarties laikų Lenkijai priklausę. Lietuviai be Vilniaus arti 20 metų nenurimę, jie ir dabar nenurims tol, kol lenkų emigracijos vadai tebegarbina bociančius ir želigovskius kaip lenkų tautos didvyrius, kaip lenkų politinės išminties simbolius.

Pasveikinęs Vilniečių Sąjungą, kaip būdinčią Lietuvos sostinės teisių sąrgyboje ir įprasminančią Vilniaus dienos minėjimą, baigė konsulas savo kalbą.

Su didžiausiu susidomėjimu buvo išklausyta inž. J. Miklovo kalba. Jis plačiai palietė nūdienų Lietuvos gyvenimą, partizanines kovas su okupantu ir jo patikėtiniams. Tos kovos buvo visuotinės, kurių pirmose linijose žygiavo mūsų jaunimas. Sovietinė Rusija antru kartu okupavusi Lietuvą jokių teisių nedeklaravo ir nedavė. Gyventojai visuotinai pasipriešino eit į rusų kariuomenę. Okupantas buvo labai žiaurus. Gana vaizdžiai buvo nušviesta Lietuvos ūkininkų padėtis, jų suvarymas į kolchozus, nubuoži-

dėsi į mus savo istoriniu, politiniu, moraliniu ir tautiniu spinduliu. Kalbėdamas toliau konsulas pasakė nesugriaujamą tiesą, jog Vilnius per 500 metų būdamas Lietuvos sostinė ne vienos dienos teisniai, nei faktinai nebuvęs lenkų valdžioje, išskyrus Želigovskio smurto atvejį. Bet esama ir šiandien lenkų išeivijoj nemažai vadų, kurie galvoja XIX šimtmečio lenkų romantikų galvomis, t.y. jiems ne tik Vilnius, bet ir visa Lietuva nuo Krėvės sutarties laikų Lenkijai priklausę. Lietuviai be Vilniaus arti 20 metų nenurimę, jie ir dabar nenurims tol, kol lenkų emigracijos vadai tebegarbina bociančius ir želigovskius kaip lenkų tautos didvyrius, kaip lenkų politinės išminties simbolius.

Pasveikinęs Vilniečių Sąjungą, kaip būdinčią Lietuvos sostinės teisių sąrgyboje ir įprasminančią Vilniaus dienos minėjimą, baigė konsulas savo kalbą.

Su didžiausiu susidomėjimu buvo išklausyta inž. J. Miklovo kalba. Jis plačiai palietė nūdienų Lietuvos gyvenimą, partizanines kovas su okupantu ir jo patikėtiniams. Tos kovos buvo visuotinės, kurių pirmose linijose žygiavo mūsų jaunimas. Sovietinė Rusija antru kartu okupavusi Lietuvą jokių teisių nedeklaravo ir nedavė. Gyventojai visuotinai pasipriešino eit į rusų kariuomenę. Okupantas buvo labai žiaurus. Gana vaizdžiai buvo nušviesta Lietuvos ūkininkų padėtis, jų suvarymas į kolchozus, nubuoži-

MENINIAI PATIEKALAI ADELAIDĖJE

(Atkelta iš 1 psl.)

paruošta, nors ir suskaldyta intermedijomis, susidaro tas pats įspūdis: kaip smulkiai bekauposi mėsa, kaip ją bepilstysi prieskoniais bei padažais, vis dėl to nepasileps mėsos. O jos buvo per daug publikos skilviui. Ir vėl auka buvo ne kas kitas, kaip Mairomis.

Iš abiejų parengimų prašosi ta pati išvada: žymios asmenybės minėjimui šiuipininė forma netinka. Arba geras, kūrybingas žodinis vakaras arba talentingas koncertas arba įscenizuotas baladės pastatymas.

Adelaidės lietuvių teatrui labai nesiseka numirti. Jau buvom palaidoję abudu aktorių sambūrius ir buvom besirengią statyti paminklą ant duobės, tik va, spalio pradžioje trečiasis atsirado ir parodė mums Sliu Pasmilijonį. Dabar turėsime: Teatrą -- Studiją, Adelaidės Mėgėjų Grupę ir... iš giedro dangaus nukritusį Adelaidės lietuvių Teatrą! Du spektakliai šį mėnesį, M. Grupė kitą mėnesį žada parodyti Čiurlionienės Vaivą ir Straublių, o gruodžio mėn. per visos Australijos lietuvių seimą Teatras-Studija dievažijasi taip pat atskleisti ilgai kabojuosią uždangą.

Kad nesukeltum klaidingo entuziazmo, pastebėjime pradžioje, jog čia aprašomą spektaklį padovanojo Teatro-Studijos auklėtiniai (išskyrus du žmones), režisuoja šį sykį ne J. Gučiui, bet jo studentui Z. Kučinskui, Rodos,

bet kurią akimirką, ir pagrindinai. Kiekvienas galimas kelias į Vakarus, pradedant didžiaisiais plenta ir baigiant siauriausiais takeliais, bus taip rūpestingai apsupa, kaip dar niekada. Nepaisant aukštos pagarbos tamstai, pone Reinoldai: generolas Iljurasas yra patį didžioji žuvis, bet kada bandžiusi pasprukti iš jų tinklų. Mes tikrai galėsime kalbėti apie laimę, jei mums pasiseks išgelbėti savo plikas gyvybę — ir perspektyvas nelaukiam perdaug palankiomis. Taigi, kyla tik vienas klausimas: kas dabar? (Bus daugiau)

nimas ir pagaliau vežimai į Sibirą. Ūkininkams prievolės buvo uždėtos be galo didelės. Jiems kito pasirinkimo nebuvo, tik kolchozas ar Sibiras. Su ūkininkų privačios nuosavybės naikiniu, kartu ėjo ir miškų kirtimas. Miškai negailestingai buvo praretinti ir vežami į Rusiją, kuri miškų plotais daug turtingesnė.

Buvo paliesta dar daugelis kitų labai svarbių klausimų. Būtent: noras susilpninti gyvąją jėgą ir spaudimas važiuoti į Rusiją, švietimas ir rusifikacija ir kt. Po pranešimo dar buvo patiekta visa eilė klausimų į kuriuos mielai prelegentas atsakė.

Bendrai, reikia pasidžiaugti gausiu visuomenės atsilankymu minėjime, kas rodo, kad Vilniaus klasimas buvo ir bus visais laikais mūsų širdžiai artimas ir mielas. Todėl ne veltui poetas tą mūsų jausmą ir įpynę į dainos žodžius, kad "Amžiais už Vilnių dės galvą lietuvius".

(pb)

• JAV atstovas JTO Ansamblėje siūlo pasmerkti — Pietų Afrikos rasinę segregaciją.

DU PAVYZDŽIAI

Jų palikimu naudosis ateinančios kartos

Šiais metais netekome dviejų gyvyos savo bendruomenės narių -- netikėtai širdies smūgiu mirė kun. Jurgis Riauba, pikta bei sunki liga išplėšė inž. Pijų J. Žiūrį.

Pavadinau juos abu gyvaisiais mūsų bendruomenės nariais, nes jiems rūpėjo šios bendruomenės gyvyta, darba, ateitis. Pirmasis gyveno tokioje vietoje, kur nebuvo sąlygų veikti taip, kaip lietuvišką veikimą suprantam: dirbti valdybose, dalyvauti susirinkimuose, organizuoti parengimus ir kt. O vis dėlto lietuviškame gyvenime lietuviškais rūpesčiais plakančią jo širdį jautėm. Ištrūkdamas atvažiudavo jis į tautines mūsų šventes kartu su kitais bendra nuotaika pagyventi, bendrais džiaugsmiais pasidžiaugti. Antrasis gyveno tokioje vietoje, kur lietuviškas užnugaris buvo. Tad, kol sveikata jam leido, matėme jį valdybose, susirinkimuose, šventėse ir parengimuose. Matėme vadovaujantį, bet taip pat ir eilinio darbininko vieta bei padėtinį tesitenkinantį.

Ne šio rašinio tikslas plačiau apie jų veiklą kalbėti. Tad ir tesitenkinam tik šiomis keliomis bendro pobūdžio pastabomis. Šiuo atveju mums rūpi priminti, kad abu jie nebuvo skeptikai, su nepasitikišimu bei abejojimu žiūrį į išeivijos lietuvių gyvenimo pažangą bei ateitį. Tokios pažangos būdingu reiškiniu laikome organizuotosios lietuvių bendruomenės kūrimąsi. Todėl abu juos matėme aktyviųjų jos narių eilėse. Jie suvokė, kad didesnį darbą ir sunkesnės naštos tegalimos daugelio rankomis. Į šituos darbus jie dėjosi ir likimines mūsų naštas stengėsi kelti. Štai kodėl abu jie ir į Lietuvį Fondą atėjo su savo įnašais. Jie suvokė, kad reikia mums turėti fondą supastoviu nejudinamą kapitalu, kurio teikiama procentai pastoviai gautų mūsų tautinio švietimo ir mūsų tautinės kultūros gyvenimą, būtiną mūsų tautinei gyvybei. Gautų ir tada, kai mūsų pačių jau nebebus gyvųjų eilėse.

Kun. J. Riauba vienas iš pirmųjų lietuvių Fondui per LB centro valdybą atsiuntė visą mėnesinę savo algą — \$101.66. Inž. P. Žiūrys taip pat vienas iš pirmųjų atsiliepė

DIRVA

— THE FIELD —

Established in 1915

6907 Superior Avenue

Cleveland 3, Ohio

HENDERSON 1-6344

Lithuanian Newspaper • Issued in Cleveland every Mon., Wed., and Fri. except in case of Holidays • Published by American Lithuanian Press Radio Ass'n VILITIS, Inc. (Non-profit) • Editor-in-chief: Jonas Čiuberkis • Subscription per year: \$10.00. Single copy 10 cents • Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio.

Prenumerata metams: \$10.00. Laikraštis išeina tris kartus savaitėje: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais, išskyrus šventes.

Redaguoja: Jonas Čiuberkis, Vytautas Gedgaudas ir Jonas P. Palukaitis.

Redakcinę kolegiją sudaro: P. Bastys, E. Čekienė, A. Laičūnas, R. Micėlis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

šimtininko įnašu, pradžia per LB centro valdybą įmokėdamas \$25. Vėliau jį užgriuvusi liga, nuvariusi ir į kapus, neleido jam jo pažado tesėti. Bet už jį jo vardu įnašą dabar sudės jo artimieji bei draugai, aukodami Lietuvii Fondui vietoj gėlių ant jo kapo. Taigi jų abiejų tikėjimas pildosi: abiejų jaunėra gyvųjų eilėse, bet jų vardu paliktą kapitalo procentai ir toliau gautins mūsų tautinio švietimo, mūsų tautinės kultūros ir kitokių mūsų gyvenimą.

Štai kodėl mes abu juos pavadinome mūsų pavyzdžiais. Tokiais pavyzdžiais, kurių palikimu naudosis gyvieji ir po jų ateinančios kartos.

Ar daugelis jų pavyzdžiais paseksim?

Kai kurie sekam, tad Lietuvii Fondas auga. Aktyviausi pasirodė mūsų gydytojai. Pirmieji jo kapitalo procentai šiemet jau atiduoti mūsų švietimui. Jau pajutom, kaip gera bei naudinga turėti tokį neišsenkamą šaltinį.

Kiti, nepalyginti daugiau, dailromės, dėsiam, abejojam, išsisukinėjam. Kodėl? Argi bijotume vieningų pastangų bendriesiems tautiniams sau tikslams ir uždaviniams? Argi nenorėtume iš tikrųjų būti pajėgesni bei stipresni sutartinai šiuos tikslus ir uždavinius vykdyti?

O pajudėti yra kam! Antai, Pasaulio lietuvių žinyno sąrašuose Amerikoj randame 600 lietuvių kunigų, 278 gydytojus, 189 inžinierius bei architektus, 77 juristus bei advokatus ir nemaža kitokių profesionalų. Nepatogu pagalvoti, kad jiems nereikėtų fondo, skiriamo lietuvių švietimui, kultūrai, savitarpinei globali...

Argi nieko mūsų daugeliui jau nesakytų nė kunigo J. Riaubos ir inžinieriaus P. Žiūrio pavyzdžiai? Ak, skaitėme laikraščiuose, kad vienuolika Kenoshos eilinių lietuvių darbininkų Lietuvii Fondui sudėjo tūkstantį dol. Kai kam kai ką galėtų ir šitai pasakyti.

St. Barzdukas

KAS DIRVOS NESKAITO
- DAUG NUSTOJA!

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE APLANKYKITE

MIDWEST MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖ

2515 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-1731

Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIČIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

German Brandy 5th \$4.79
Kron-Brannvin Aquavit. 5th \$3.98
Dujardin German Brandy 5th \$5.29
Old American Wiskey Full! Qu. \$3.98

Chianti Import. Wine Qu. \$0.98
Bordeaux French Wine 5th \$0.98
Zeller Schwarze Katz 5th \$1.29
Ambassador Vermouth 5th \$0.98

RINKIMAI IR POLITIKA

Inž. Jonas Jurkūnas, kalbėdamas apie ateities darbo gaires (Dirva 118 nr.), ALT Sąjungos Tarybos konferencijoje nepalikio nuosalyje ir mūsų amerikoniškosios politikos. "Be savų politinių reikalų, neišvengiamai lietuviškoji visuomenė domisi ir įsiliesia į amerikoniškąją politiką, ar tai demokratų, ar respublikonų veiklą. Čia, be abejo, reiktų taip pat svarstymų ir studijų ir tam tikrų bendrų išvadų".

Suglaustai perduotas inž. J. Jurkūno pranešimas ir jame pareikštos sugestijos nedaug ką pasakytų, jei iš jų nesektų svarstymų ir studijų būtinumas. Daugeliui gali atrodyti, kad svarstymai ir studijos būtų nereikalingas laiko gaišinimas. Amerikoniškoje politikoje mes gi turime per ilgus metus nusistovėjusią rūtiną: delegacija į Washingtoną, ryšiai su vienu ar kitu senatorium, rezoliucijų pravedimas ir "įrašymas į rekordus" ir pan. O kur dar sveikinimai ir padėkos. Tik pastaruoju metu, neskaitant Antano Olio labai jau ryškaus iškilimo respublikonų partijos viršūnėse, pasirodė gyvesnis susidomėjimas gyvenimiškąją amerikoniškąją partijų politika. Bet toji politika, iš lietuviškojo taško žiūrint, reiškiasi daugiau partizanizmai. Ji reiškiasi aktyvesniu įsitraukimu į rinkiminį darbą, o tai nėra politika tikrąja to žodžio prasme.

Iš esmės žiūrint į mūsų politinės aspiracijos, mes privalėtume suprasti, kad įtraukimas vieno kito lietuvių į rinkiminę propagandos aparatą dar nereikia pilnesnio įsijungimo į tos ar kitos partijos politinį veikimą. Tai nereikia taip pat didesnių laimėjimų lietuviškajam reikalui.

Įsijungimas į amerikoniškąją politinę sistemą reikalauja:

mūsų pačių savigarbos ir supratimo, kad naujoji ateivių karta atsinešė su savim kitokią politinę patirtį, nei prieš 50 metų.

Be to, abiejų politinių partijų vadovybės suprato, kad naujųjų ateivių masė atstovauja kai ką daugiau, o ne vien tik geresnės duonos ir žaidimų ieškančius vagabundus.

Naujoji ateivių banga atsinešė ne tik vakarų kultūros brangiausių požymių, bet kartu ir žiaurios tironijos patirtį. Tuo pačiu ir gyvą supratimą demokratinę tradicijų ir laisvių, gilesnį humaniškumą, didesnį pasiryžimą toms laisvėms apginti ir jas vertinti.

Naujieji šio krašto piliečiai neprivalo tenkintis vienu kitu sporadišku pasireiškimu amerikoniškoje politikoje. Jie privalo suprasti ir įsisąmoninti, kad jie šio krašto politikoje reikalingi ne vien balsų skaičiui padidinti.

Naujieji ateiviai šio krašto politikoje turi m i s i j ą, kuri tinkamai ir protingai siekiama gali atlikti didelius ir svarbius uždavinius.

Gilesnis mūsų misijos supratimas, tinkamesnis jai atlikti pasiruošimas gali, ko gero, padaryti daugiau, nei visų veiksmų darbas kartu sudėjus.

Amerikoniškoji politikos sritis iki šiol daugeliui mūsų buvo dar terra incognita. O ta nežinomoji sritis gali pasirodyti viena iš naudingiausių mūsų kovoje už Lietuvos laisvę.

(j. č.)

APIE SKAITANČIOJO NUOTAIKAS

Vasara baigėsi. Gal labiausiai dėl to turėtų džiaugtis lietuviški laikraščiai, nes jiems paprastai rudenio pradėjus rašančiųjų skaičius; ilgesni vakarai, blogi orai priverčia ne vieną praleisti daugiau laiko namuose, tuo pačiu leidžia ką nors ir savo mėgiamam laikraščiui parašyti. Smagiau ir skaitytojai pastebėti naujas pavardes, o tuo pačiu ir rasti naujo gyvumo. Taip ruduo tampa derliaus švente ir mūsiškei spaudai, kuri vasarą dažniausiai sausais ir grynai laikraštinio stiliaus straipsniais yra maitinama.

Buvo kalbama, kad tie patys straipsniai tilpę keliuose laikraščiuose juos nepaprastai nusisina. Besikartoję straipsniai be galo pykina tuos, kurie skaito bent kelius laikraščius ir vis susiduria su tais pačiais "suskiatais".

Skaitančiojo nuotaikas sugadina ir neįdomios korespondencijos. Ten kalbama apie įvykstančias gegužines, rudeninius, pavasarinius balius, linksmus šokių ir krikštynas bei vestuves... Kaip taisyklė, ten visad maišosi skanios lietuviškos dešros ir labai geri (būtinai lietuviški, nors ir amerikoniško žemės išaugę!) kopūstai. Dar daugiau beskaitydami dažnai randame ir apie žymaus kolonijos veikėjo šeimos šventę, kurioje buvo valgomi vėl lietuviški vėdarai ir užgeriami "kietais" ir "minkštais" gėalais. Beskaitydamas tokią korespondenciją taip ir nežinau kur ta žinia suka: ar tai svarbi ir būtinas pranešimas pasaulio lietuviams, ar tai tik didinga ir vieša padėka to baltiaus šeiminkams.

Geriausia tačiau laikraščio bendradarbiams - fotografams! Jiems daug kalbėti nereikia. Foto aparatas už juos "atkalba". O visgi ne visas tokias "kalbančias" nuotraukas norime laikraštyje matyti. Nuotraukų gausumas ne visad pajėgia nuverti jų vertę. Kaip labai tinkamą ir išsiskiriantį pavyzdį, teko pasirinkti Dirvos 168 Nr. tilpusią nuotrauką, kuria Alg. Gustaitis iliustruoja savo kelią į pasaulinę parodą.

Ką gi gero ir įdomaus matome toje nuotraukoje? Pamiršusiems mėginsiu išvardinti: o telefono stulpus, lagaminais pakrautą vežimėlį, vieną vagoną, du vagonų galus, du vyrus, dvi moteris (bent taip atrodytų!) ir dvi mergaites. Vieni tie daiktai ir žmonės sutalpinoti perone ir parašas po nuotrauką sako, kad tai "Martinez stotyje belaukiant persidomėsi...". Veltui tačiau žiūrėti į nuotrauką, joje nieko nepasakoma. Keleiviai? Jie greičiausiai nelietuviai, net neatpažįstami! Ta nuotrauka -- laikraščio susintoja. Tame pačiame numeryje yra tilpusi ir R. Briškaus nuotrauka. Toje matosi dalelė palapinės ir pro jos plyšį išlindusios dvi didelės ir basos kojos. Šalia pliažiniai sandalai ir vandens (o gal ir Martell) bonka. Nieko ir čia didelio, bet visgi šiokią tokią šypseną išspaudžia. Atseit, žiūrime linksmomis akimis! Tam tikra pramogėlė, nuotrauka savo vietoj. Nenorėčiau vien Dirvai šios "nelaimės" primesti. Drauge, Vieniųbėje, Darbininke tokių nuotraukų irgi gana apšiai pasitaiko. Priežastis aiški. Gal nepatogu nustoti bendradarbio, o gal tuo ir spragas mėginama užkamšyti. Ypač karštomis vasaros dienomis, kada bendradarbiai linksmai praleidžia laiką beatostogaudami.

Pirmame Dirvos puslapyje skaitytojus domina ir intriguoja nepavargstantis V. Meškauskas. Ar pagalvoja bent vienas skaitytojas, kiek laiko užima jų politinių išvedžiojimų parašymas? Svarbiausia, kiek laiko reikia praleisti surenkant tiems komentarams medžiagą? Jei koks nors geraširdis mecenatas nepasigailėtų ir žurnalistas kad ir kuklios premijos (O jos, daugelio tikstantinių premijų akivaizdžios, beveik reikėtų!), tai už savo patrauklius forma ir stiliumi komentarus V. Meškauskas jau pirmas pasimty. Reikia visai drąsiai pridurti, kad toks geradėjas tik iš respublikonų tarpo tegalėtų atsirasti...

Užsiminus apie mecenatus, dar kartą norėtųsi grįžti prie Dirvos romano premijos mecenato Jono Čėsno. Mano turimais duomeni-

Argentinios lietuviai Nemuno draugijos 53 metų sukakties proga Berisse pastatė lietuvių šokių ir dainų pynę "Joninių naktis". Nuotraukoje Argentinios Lietuvių Centro ansamblis, vadovaujamas Onos Ožinskienės, išpildęs programą.

P. Ožinsko nuotrauka

SAKYMAI IR ATSAKYMAI

MINTYS APIE TREMTIES LIETUVIŲ LITERATŪRĄ IR KONKURSUS

PIŪTIES DIENA.

Eilę mėnesių dešimt rašytojų, -- su vardais ir nežinomieji, -- kūrė romanus, kad gautų Jono Čėsno skirtąją tikstanties dolerių premiją per DIRVOS skelbtąjį konkursą. Piūtės diena atėjo rugsėjo 29 DIRVOS specialiam parengime. Konkurso laimėtoja buvo pristatyta Alė Rūta, konkursui atsiuntusi romaną

mis J. Čėsna pats vertas premijos! Daugelis mano pažįstamų skaitytojų vienbalsiai tvirtina, kad J. Čėsna būtų tikrai verta duoti premiją už trumpiausią ir drąčiausią kalbą pasakytą visoje lietuviškoje Amerikoje. Tapačia proga pravartu grįžti ir prie trumpiausios kalbos, pasakytos Lietuvoje... Iš Rygos grįžusio krepšinio komandos kap. Feliksas Kriaučiūnas nerimstančiai minia Kauno geležinkelio stotyje taip prabilo:

-- Mes padarėme, ką mes galėjome ir ko jūs norėjote! Į šią kalbą, bei dar prisiminate, minia atsakė vienbalsiu ūžimu.

Nepersenai apie žurnalą "Į Laisvę" beveik vienu sakiniu atsiliepė ir dabartinis Vieniųbės komentatorius Vyt. Širvydas. Jo nuomone žurnalas "Į Laisvę, tai sena ir suskilusi plokštelė... Vis tą patį ir tą patį grojanti. Kai Vyt. Širvydas Vieniųbėje savaitę po savaitės kalba apie reikalą pažinti dabartinės Lietuvos kultūrą, iš jos semtis sau jėgų ateičiai ir tt. ir tt...

Suskilusios plokštelės atgarsius tegirdime ir iš Vyt. Širvydo plunksnos. Tą patį ir vis tą patį!

Veltui Vyt. Širvydas cituoja garsius ir beveik visiškai negarsius vyrus. Tos citatos jokio sąmoningo lietuviuo nesugrąžina. Labai maža turime naivųtautėlių, kurie už okupanto peršamą kultūrą pradėtų keisti savo skū-

Tikra tiesa, kad Vieniųbės redaktorių trejukė savo laikraštyje įsivedė tėvynės pažinimo kampeį. Deja, ne tos tėvynės, už kurią kovojo savanoriai ir partizanai, bet tos, kuriai "saule" atrideno Maskva! Mano nuomone, lemiama žodį čia turės tarti patys Vieniųbės skaitytojai. Ar Vieniųbei pakeitus savo toną jų didės, ar mažės? Apie tai sužinosime gana greitai.

Lietuviškasis gyvenimas yra pilnas kasdieniškių ir nekasdieniškių įvykių. Daugelis jų gali būti sutikti tylą, tačiau dėl kitų tylėti net negalima. Dar gerai, kad turime J. Cicėną, B. Railą, V. Meškauską, R. Kežį ir vos ketą kitų, kurie vietoj bendrumų visad naudoja tikrąjį adresą. Kiekvienoje bendruomenėje yra gerų, vidutinių ir blogynarių. Prieblogų priskaitytini ir tie, kurie pradėjo "draugingo sugyvenimo" giesmę giedoti. Ilgyr įkyrių ginčų su jais vesti neverta tačiau vieną kitą jų užmačią laikui atskleisti -- reikalinga.

V. Šarka
Omaha

VIKTORAS MARIŪNAS

"Keltas į kairę". Clevelando mastu tikrai gausi publika žinią sutiko ir šiltai, ir su dėmesiu. Jūry komisijos pirmininkas St. Santvaras ir Alė Rūta savo iškilmių žodžius kreipė ne tik į tuos, kurie čia pat sėdėjo, bet ir į visus lietuvius, kurie įvairius tremties užkampius, įvairiomis sąlygomis gyvena, kurie įvairiomis nuotakomis nusideda, o retomis išimtimis ir spalvingomis dorybėmis pasipuošia. Jų sakymai sklidini rimto ir net rūstaus tono prašosi ir rimtų, nors ir ne rūšių atsakymų.

LIETUVIS TARP PRIESTARAVIMŲ.

Abu juodu lyg susitarę iškėlė tą dviejų pusių lietuvių, tą žiaurą, nedarną tarp tremties lietuvių jėgos ir jo darbo vaisių. St. Santvarui rūpėjo pasakyti, kad laisvasis lietuvis yra pajėgus pasistatyti puošnias vilas, važinėti brangiais automobiliais, ruošti pokylius su užsieniniais gėrimais, bet neranda vietos bibliotekoms savo vilose ir yra per dideli skurdžiai nors 500 tiražo leidiniams išpirkti. Šita žaizda, jau pradedanti gangrenuoti ir, jei nebus gydoma, vedanti į tikrą kultūrinę, o kartu ir į tautinę mirtį, tremties lietuviui buvo jau ne vieno ir ne kartą rodyta, ir St. Santvaras atliko gerą darbą, ją ir šiose iškilmėse atidengdamas. Esu pats šia tema ir rašęs ir kalbėjęs, ir laikurių veiksmų esu skatinamas ja vėl atskiru straipsniu pasisakyti.

Alė Rūta kalbėjo apie kontraversinę būseną, kaip apie būdingąją tremties žmogaus būseną. Ji sakė: "Be savosios žemės ir be savų žmonių bei savos kultūros aplinkos mūsų psichika yra nuolatios įtempta tarp norų ir negalios, tarp siekimų ir nusivylimų... Šita nenormali tremties būseną mus daro nervingais, kontraversiškais, nepastoviais ir nerealiais net savųjų tarpe." Vėliau Alė Rūta kalbėjo apie savęs pažinimo svarbą ir būtinumą.

"Save pažinus gal neklestėtų neapykanta, kontraversija ir isterika, kurios tiktai stumia mus į pakalnę; gal mūsų žingsniai pasidarytų tvirtesni, ir sustiprėtų valia dirbti, ir padidėtų viltys per tautinę kūrą išsilaikyti..."

Pilnai sutariu su savo ilgy metų kolege Alė Rūta, kad vienintelis keltas išlikti tremtyje lietuviams eina per tautinę kultūrą ir jos kūrybą. Bet būsiu kitos nuomonės apie jos teigimą, kad kontraversinė būseną yra būdinga mūsų -- išeivijos lietuvių -- būsenai, kad ji yra kliūtis į savęs pažinimą ir kad iš viso yra tokia "save pažinusio" būseną.

Abipusinė nuotaika yra apskritai kiekvienam gyvos dvasios žmogui būdinga nuotaika. Patys žmogūsiškiausi žemės žmonės -- šventieji -- labai ryškiai šita nuotaika gyveno. Todėl jų pastovi būseną buvo Dievo ieškojimas savyje, kitame ir daiktuose, kas visa būtis esme reikė savęs ieškojimą. Jeigu kuris iš jų būtų jareš, kad jis rado (pažino) save, tuo tarimu būtų užsidaręs sau dangaus vartus, nes taip būtų skelbęs ir tikėjęs Dievo ribotumą. Filosofiniai rašytojai, kaip Kierkegaardas, Dostojevskis, Nietzsche išliko gyvi labiausiai tuo, kad prieštaravimų būseną gyveno ir skelbė. "Aš žinau abi puses, nes aš esu abi pusės" -- rašė Nietzsche.

Stabtelėjau ties šita Alės Rūtos (ir ne tik jos vienos) rūpesčio dėl mūsų kontraversinės būsenos analize dėl to, kad mūsų tautiniam išlikimui laikui labai svarbiu daiktu, kokį atsakymą ir sprendimą mes šitai būsenai rasime. Ir mano radinys yra toks: išlikti ištikimam savo tautai reikčia išlikti ištikimam pačiam sau. O išlikti ištikimam pačiam sau tegalima tik per nuolatinį nerimą, vidinių prieštaravimų, gyvos dvasios išgyvenimą, per nuolatinį savęs ieškojimą ir neradimą. Tokiai būsenai žadinti turi tarnauti visa mūsų politinė ir bendruomeninė veikla, visa tautinė kultūra ir jos kūryba. Viskasturi

būti mesta į kovą su išeivio dvasine tyla ir taika, nes tik tokia tyla ir taika yra mirstančios emigranto dvasios ieškomasis uostas, jo būdingoji būseną, vedanti į susiliejimą su svetima aplinka.

TAIP IR ANAIP APIE RAŠTUS IR RAŠYTOJUS.

St. Santvaras, apkūles neskaitytus skaitytojus, kvapniais žodžiais apkrapino lietuvių rašytoją ir jo kūrybą. "Amerikos lietuviai dar niekad neturėjo tiek talentingų ir pajėgių rašytojų, kiek šiandien savo tarpe jų turi". Tai, žinoma, tiesa: lyginant beveik su nieku laikas yra net ir daugiau, negu daug. Bet šita tiesa galėjo būti ir kukliau pasakyta. Daug talentingų rašytojų turėtų duoti ir daug talentingų raštų. Bet... kodėl jie slepiami? Į šitą misteriją ir paties kalbėtojo tikėjimas neatrodė per daug stiprus, nes kelias sekundes vėliau jis mūsų literatūrinę padėtį jau daug skurdžiau nusakė: "Aš gerai žinau, kad Amerikos absolūti dauguma lietuvių rašytojų kuria atliekamą laikui ir sukurią tokių dalykų, kurie tikrai mums gėdos nedaro". Taigi, nors gėdos nedaro! Bet, tikrai, tikrai stovėtume ant žemės, jeigu sakytume, kad kažkas nedaro, o laikas ir daro. Ir iš tų darančiųjų yra net ir konkursus laimėję.

Kai St. Santvaras negali nevanoti skaitytojų, kurių yra, bet nesirodo, tai Alė Rūta pilna nemalonės kritikams, kurių nėra, bet kurie vis dėlto rodo. "Labai stokoja objektyvios ir išsamių kritikos", išsitaria ji, atsakymą į DRAUGO klausimus (DR. Spalio 6). O premijinėse iškilimėse ji skundėsi: "Šiandien baramės, kad mecenatai šykštūs, kad rašytojai išsisėmę ir pavargę, kad siaubia nuosmūkis; o rytoj vėl pajukiname konkursų skaitlingumą, rašome tik draugiškas arba naikinančias recenzijas".

Bet tikriausiai mano kolegė nesibaido šitokios recenzijos: "veikalas aprėpia eilę gyvųjų problemų, subtiliai atkuria tradicinę lietuvių ūkininką, pasižymi savaimingu ir meniškai dailiu stilium, nauja ir įdomia romano kompozicija, atspindi betarpišką rašytojo talentą ir kūrybinį meistriškumą".

Šitą recenziją, papuoštą žeruojančiais žymenimis, parašė penki Bostono vertintojai. Ji liečia Alės Rūtos premijuotąjį romaną "Keltas į kairę". Jeigu šitie žymenys tikri, tai Alė Rūta bus sukūrusi patį vertingiausią romaną ne tik išeivijoje, bet ir visoje mūsų rašto istorijoje. Tuo atveju būsimasis kritikas, kuris rašys draugišką recenziją, bus kartu ir objektyvus kritikas. Tas, kuris norės romaną vistiek sunaikinti -- susinaikins pats save. Bet jeigu šitie rinkiniai žymens yra tik tiek tikri, kaip anie babrauskiniai apie "Titnago ugnį", tai "Keltas į kairę" naikinant kritikas bus objektyvus, o draugiškas -- sunaikins ir romaną, ir save, ir jūrą komisiją.

Taip stovi kritikas. Visada ant vienos kojos. Bet retai ant tos, kurios autorius norėtų.

KONKURSAS.

Turime ar turėsime periodinius du romano ir vieną novelės konkursą. DRAUGO poezijos konkursas kažin ar turės pastovią ateitį. Bet poezijos konkursas yra

(Nukelta į 4 psl.)

MOKAME

MUTUAL FEDERAL BENDROVĖS REKORDAS...

4 ¹/₂ %

metinį dividendą už visas taupymo sąskaitas.

- Isteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų pergyvenom karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmokėjom kiekvieną sutaupytą dolerį.
- Jūsų pinigus galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.
- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.

MUTUAL FEDERAL SAVINGS and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government
2202 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS
Phone: Virginia 7-7747 John J. Kazanavskas, Pres.

LOS ANGELES LIETUVIŲ TAUTINIAI NAMAI

Kalifornijos lietuviai, kurių skaičius nepaprastai auga, ne vien sau gyvena. Jie turi ir didesnių rūpesčių už savo kasdieninius šeimoms ir materialinės egzistencijos rūpestelius.

Prieš keletą metų, Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos skyriaus iniciatyva jie įsigijo Lietuvių Tautinius Namus, kuriais visi losangeliečiai tikrai gali didžiulius. Jie dideli ir gražūs ne tik iš lauko pusės, bet ir iš vidaus. Didžiulė salė talpina apie 300 žmonių. Yra atskirų kambarių, kur šikūres Jūrų skautų būklas ir mergaičių skautų vie-

EMILIJA ČEKIENĖ

netas. Yra kambarių posėdžiams ir mažiems susirinkimams. Iš salės eina durys į stogą, kur numatoma įrengti staliukus ir, didesniems parengimams vykstant, padidinti žmonių skaičių, su-

skirtais namais, kurių įsigijimo pagrindas buvo ir liko: burti lietuvius bendram tikslui -- išlaikyti lietuviybę ir kovoti su krašto pavergėjais.

Tie pirmieji namų iniciatoriai buvo: B. Gediminas, V. Aleksandriūnas, A. Valavičius, A. Latėnas, A. Mažeika ir A. Kiršo-

Los Angeles Lietuvių Tautiniai Namai, 3356 Glendale Blvd.

teikiant progą vaišintis ir po atviru dangum. Tam įrengimui pastangų nei lėšų daug nereikia.

Salė švariai užlaikoma ir, žinodama, kad joje dar nėra bufeto, paklausa, kas prižiūri tvarką ir švarą. Na gi tų namų valdyba, jei pritrūksta iš kosamdyti, valo pati. Valdybą šiuo metu sudaro: P. Skirmantas -- pirmninkas, B. Gediminas, V. Gily, V. Aleksandriūnas ir Bajalis. Pirmninką jie vadina tų namų siela, kuris visą savo poilsio laiką skiria tam nesibaigiančiam rūpesčiui. Rašau nesibaigiančiam, nes, kaip dažnas iš praktikos jau žino, nuosaviems namams tinkamai išlaikyti, juos gerinti niekuomet nėra galo.

Jie puikiai atnaujinio laiptus, remontuoja, dekoruoja, ruošia barą ir k. Būty labai gražus ir taurus pavyzdys, jei mūsų dailininkai prisidėtų savo kūrybine galia ir auka prie didžiosios salės dekoravimo padovanojant savo kūrinių. Jų kūryba gėrėtųsi ne vien losangeliečiai, bet ir pravažiuojantieji svečiai, kurių šis naujas, sparčiai besiplečiąs miestas šiuo metu gausiai susilaukia ir daugelį suvilioja net likti. Sakoma, kad naujų čia apsigyvena kas valandą per 30 žmonių, įskaitant lietuvius.

Pirmieji namus nupirkę ir aktą pasirašę, nors iš valdybos jau pasitraukę, bet jie tų namų įsigijimui skyrė daug poilsio valandų, daug energijos, daug sielos ir dabar jais tebesirūpina, kaip savais, kaip visiems lietuviams

įvykusiame Lietuvių Tautinių Namų piknike, į kurį buvo atsilankę apie 400 žmonių, pradedant seniausiu ir baigiant jauniausiu, nes vietos ten laisvai visiems užtenka, ir saulės ir pavėsio.

Tai didžiulė aikštė tarp kalnų ir medžių ir svarbiausia ji nieko nekainuoja, tik iš anksto reikia užsisakyti, o moterys pavaišina lietuviškais užkandžiais ir kavute, na, žinoma, vyrai suranda ir stipresnių bei pelningesnių gėrimų, iš kurių gautas uždarbis skiriamas rengėjams.

Be daugelio garbingų Los Angeles kultūrinių, rašytojų, visuomenės veikėjų į gegužinę buvo atsilankę ir Lietuvos konsulas dr. J. Bielskis su poniu ir daug kitų mielų labai senai matytų veidų.

LIETUVIŲ BANKELIS

Aukščiau minėtuose Los Angeles Lietuvių Tautiniuose Namuose yra įsikūręs, vos prieš keturis mėnesius suorganizuotas bankelis -- Lithuanian Credit Union -- tikslu apjungti visus vietos lietuvių iš ekonomikosios pusės, t.y. taupymo - skolinimo, nes juk tik būdami stiprūs ekonomiškai turime daugiau galimybių stiprėti ir kultūriškai.

Bankelio pliusai: nariai, įnešę 2000 dol. gauna nemokamai gyvybės draudimą 20,000 dol. sumoje. Taupytojas už tai nieko nemoka, bet jo draudimu pasirūpina bankelis. Visos paskolos apdraustos iki 10,000 dol. kiekvienam asmeniui. Visos operacijos apsaugotos nuo visų galimų nelaimingų atsitikimų.

Kaip teko girdėti, Kalifornijos

įstatymai nebuvo palankūs steigiant tautiniais pagrindais kredito kooperatyvą, todėl jau kartą valdžią įtikinus, pravartu įrodyti lietuvių sugebėjimą visą tai išlaikyti ir stiprinti. Tuo tarpu bankelis atdaras tik šeštadieniais nuo 10 iki 12 val.

Šio kredito kooperatyvo steigimu rūpinosi prieš keletą metų iš Kanados persikėlęs A. Kiršonis, kurio pastangomis tais pačiais pagrindais įsteigtas kooperatyvas Toronte, Kanadoje, jau spėjo išaugti į didelę apyvartą darančią finansinę įstaigą.

Valdybą, kuri yra atsakinga už visą bankelio veiklą ir nustato pagrindinius veikimo principus sudaro: A. Kiršonis -- pirm., dr. P. Pamaitis -- vicep., V. Bacevičius -- išd., B. Gediminas -- išd. pavaduotojas ir reikalų vedėjas, F. Masaitis sekretorius.

Paskolų išdavimo reikalams svarstyti išrinktas kredito komitetas, kurio pirmninku yra Alfonsas Valavičius, V. Varnas ir P. Skirmantas. Kontrolės k-tą sudaro: J. Petkus, A. Mažeika ir V. Pažūra.

Norint būti bankelio nariu už-

tenka įnešti bent 5 dol. ir 1 dolerio nario mokesčio. Šiai lietuviškai įstaigai tenka palinkėti savo veiklą plėsti, neatsilikant nuo kanadiečių.

PREZIDENTO A. SMETONOS MONOGRAFIJĄ PER DIRVĄ UŽSPRENUMERAVO:

Dr. M. Vaitėnas, Cleveland, Ohio
Aleks. Siliūnas, Chicago, Ill.
Br. Kubilinskas, Chicago, Ill.
Vincas Alksninis, Mansfield Center, Conn.
Z.V. Rekašius, W.Lafayette, Ind.
A. Musteikis, Detroit, Mich.

GARBĖS PRENUMERATORIAI

K. Dabulevičius, Chicago, Ill.
J. Kralikauskas, Newark, N.J.
John J. Kazanauskas, Chicago, Ill.
Dr. J. Dauparas, Chicago, Ill.
Prof. Lukošius, Adelaidė, Australija.

PER ALT S-GOS LOS ANGELES SKYRIŲ GARBĖS PRENUMERATORIAIS SKELBIAMI:

Vyt. Aleksandrūnas, Los Angeles
Alfonsas Valavičius, Los Angeles

MINTYS APIE...

(Atkelta iš 3 psl.)

tik neišmastytas geros širdies mostas. Poezijai reikia nekonkursinės kasmetinės premijos.

Girdisi pasisakymų prieš konkursus. Jie grafomanams gimti sąlygas sudarą. Kaikas siūlo vietoj jų duoti užsakymus. St. Santvaras ir Alė Rūta karštu kvapu pasisakė už konkursus. Ir aš su jais sutariu. Konkursai sukelia judėjimą. Rašoma, spėliojama, vertinama ir, svarbiausia, skaitoma. Grafomanai niekad neturėtų pro jūrą komisijos pirštus prasiųsti. Kai dabar jau įėjo į paprotį nelaimėjusių autorių tikrųjų vardų nieškoti, nesuprantu, kodėl konkursuose turėtų būti joti dalyvauti jau nuo seno žinomi mūsų rašytojai.

Dar trūksta pastovių dramų ir vaikų literatūros konkursų. Juos turėtų Bendruomenė organizuoti. O jau pradantis veikti Lietuvių Fondas vargu ar kam kitam prasmingiau galėtų lėšų dalį skirti, kaip šitokiems abiem konkursams. Artėjantis Kultūros Kongresas būtų didžiai skaidria šviesa papuoštas, jeigu jau jo metu ir jo proga Bendruomenė, susitarusi su Liet. Fondu, paskelbtų kasmetinius dramų ir vaikų literatūros konkursus.

St. Santvaras kalbėjo: "Mes buvome ir tebesam gyvas tautos protestas, be atodairios šaukiančios į kovą už lietuvių tautos ir kultūros laisvę". Taip, tai svarbu. Bet šitoksai buvimas yra istorinis buvimas. Jame vistiek mirštama. Egzistenciją įprasmina tik istorijos kūrimas -- šios dienos auka rytojui. Dauguma mūsų yra gyvi ir sotūs tik šios dienos duona ir oru. Tikiau, kad DIRVA su savo romano ir novelės konkursais bus pasukusi į kelią, kuris veda į savus rytojus, žadančius laisvę ieškoti.

nis. Daug rūpesčio idėjo ir dr. J. Jurkūnas, dr. P. Pamaitis, Br. Dūda ir k.

Už namus mokėta 52 tūkstančiai dol., o šandies jau siūlo 65,000 dol. Pirmame aukšte randasi trys nuomuojamoms krautuvės ir labai svarbu, kad prie namų yra vieta 100 automobilių pastatyti. Namai išsilaiko iš nuomų, aukų, dalininkų įnašų ir parengimų. Žinoma, baras ateity atneš daugiau naudos.

Man teko dalyvauti tuo laiku

PETKUS
LAIDOJIMO ĮSTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel TO 3-2108-9

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS

KVIEČIAME PRADĖTI TAUPYTI PAS MUS!

5 1/4% MOKAME UŽ BONŲ TAUPMENAS

Indėliai apdrausti iki \$10,000 per federalinės valdžios agentūrą.

KAS DU MĖNESIUS DUODAMOS VIS NAUJOS DOVANOS TAUPYTOJAMS

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.

1447 So. 49th Court, Cicero 50, Ill. Tel.

JUOZAS F. GRIBAUSKAS,
sekretorius

CHICAGO PHONE242-4395
SUBURBAN PHONE656-6330

Kelias į kairę

Dirvos konkurse premijuotasis romanas

(3)

Mane traukia išeiti ir parymoti vienam prie sukrypusio stalo. Tenai, atskirame namely, kitoj kiemo pusėj, kur mes atvažiavę dažniausiai miegam, gimė neviena apysaka. Gimdama numalšino mano nerimą ir ilgesį. Vėl kaupėsi kunkulai krūtinėj, vėl rinkosi medžiaga apie kitų gyvenimus, apsupta nesuprantamo ilgesio, kol visas persikrovimas ir įtempimas sprogdavo: turėdavau rašyti naują apysaką. Taip dėjos per kelioliką metų. Taip yra dabar.

Girdžiu mamos ir Gailės naivų pašnekesį:

— Įkaitusi labai?
— Kaš, Gailut, ar krosnelė?
— Taigi.
— Įkaitus. Raudona, kaip kipšiukas.
— Ar nesprogs? Ar lovos neužsidegs?
— Aš jai sprogsiu! Ogi, kad duočiau į akmenį! Sutrupinčiau. Arba aš jai pilvą kirviu supločiau!
— Senelyt, krosnis negyva, nieko nejaucia.
— Jaučia, nemanyk! Daiktai irgi jaučia. Ogi, kai neįsikuria ilgai, tai kad sukeikiu! Tuo krosnelės gerkle sužėruoja.

— Uvel, uvel, — sėsdamasis giliai atsikvepia tėvas, — tai parvažiavai, Gaile. Kažin, vėl ar jūsų besulauksiu... Diegia diegia šoną, kojas vos bepavelku...
— Dieduk, ar Tūcis jau palakintas? Jeigu ne, tai aš...

— Dar įkąs! Seniai bebuvai, nepažins. Piktas pasidare, kaip biesas. Manęs tik neįkando!

Mama. Ji sukasi po virtuvę, barškindama indais ir šaukštais. Ruošia vakarienę. Žinau, Gailė šįvakar Tūcio nelakins. Kaip senelė pasakys, taip ir bus.

Mano mama. Graži buvusi Morta Kirlytė, užtat Pušinis Feliksas ilgai nelaukęs: pasičiupęs ir į pasaulį išdūmęs. Nes piršliai ėmę važiuoti ir važiuoti į Kirlių

kiemą, erzilai tvoras išvartę, motina dešras ir sūrius išbaigusi...

Smulkii, dailaus veido, gyvomis pilkomis akimis. Buvusi šviesiaplaukė, dabar žilutė. O, ji dar ilgai pasikraipo prieš veidrodėlį, važiuodama į žmones. Ružą pirštu užsideda ant veidų ir ant lūpų. Sukasi plaukus ant popieriukų. Drabužių ji turi pilnas spintas, daugiau už Marę. Vaisintis ir vaisinti — jos mėgiamiausi dalykai. Žodžio jai niekada nestinga. Jos keiksmažodžiai tiek visiems įprasti, kad virtę lyg ir kalbos puošmena. Niekas nesistebi ir nesipiktina. Mano mama. Ją turi mylėti, nors ir bijai kaip ugnies. Yra kažkas joje lyriško ir gilaus. Daug kartų mėginau mamą aprašyti. Negaliu. Trumpai jos neapibūdinsi. Žodžių tiradomis irgi sunku susemti jos vidaus perliukus ir žvirgždus.

Danguolė atsiveda prie stalo Marę. Duoda jai vaistų, girdo vandeniu. Atsisėda ir Pranas. Mama jau baigia uždengti stalą indais, indeliais, gražiai marguotais ant baltos staltiesės. Gailė padeda senelai nešti valgius. Mergaitė lažižosi, ragauja šaukštuku ir pirštu. Jie visi kalbasi, juokauja ir kažko ima ginčytis. Mane suima snaudulys. Tai man atsitinka dažnai. Ypač kur žmonės, kur kalba. Kartais girdžiu viską ir ilgam pasilieka atminty; kartais lekioja vaizduotė po nežinomus plotus. Naivios jų kalbos, bet kažkas mielo riša mane prie jų. Namai — tai lyrika. Namai — pasaka, kurios nemėgsti išgyventi, bet, jau netolimoj praeity, žaviesi kiekvienu jos momentu.

Felix Pushinis — mano tėvas. Peliksas, kaip mama vadina. Stambaus kūno ir stambios, grubios dvasios, bet pačiame viduje — lyg paaukuotas. Sako, jie visi tokie — lietuviai. Aš nežinau, bet patikiu kitų nuomone. Į šį kraštą mane atsivežė trejų, o seserį pusmečio. Mūsų vidinio gimimo pradžia yra šičia. Tėvas buvo sumanęs. Miestely tol pasiliko, kol abu su mama sukėlė pinigų. Užtruko, žinoma. Mes paaugom. Sesuo buvo graži, traukė berniokų akis. Mus gainiojo prie lietuvių, namus pirkdavo tik savų kaimynystė. Mama drebėte drebėjo, kad Marė neišvirkty ir kad nesusidėtų su žydais. Visi jai buvo žydai, kas ne lietuviškai kalbėjo. Mama siūsdavo Marę tik pas lietuvių dirbti, tik į jų parengimus leisdavo. Mes abu mokėmės pas lietuviškai

kalbančias seseles, nors bažnyčia tėvams mažai terūpėjo. Štai sėdi prieš mane tėvas. Aš jo, stambaus, augšto vyro, melsvomis akimis ir žilais ūsais, nematau. Aš dabar matau vien jo rankas. Stambios plaštakos, stori, mėlynais, kietais nagais, pirštai. Jis pasirėmęs ant lazdelės, su kuria dabar nesiskiria. Šitos jo rankos apglėbė fabrikuose suspaustus tūkstančius, apglėbė paskui stambų ūkį, pirtą drauge su žentu. Keliasdešimt metų pureno ir dailino šios stambios rankos mūsų Dainorynę. Tėvui tai buvo pati Lietuva. Tėvas čia gyveno, lyg savo gimtiniame kaime Lietuvoj. Retai jis beatsidūsėdavo, užsiminęs tolimus namus. Dainorynės dirvos buvo jam Lietuvos žemė. Jaunystės svajonės perkeltas į svetimo krašto laukus, jo paties sudvasintus, sulietuvintus. Aš vis norėjau parašyti didelį romaną, kuriame tėvo ir mamos sielą sugaučiau svetimoj padangėj. Nesisekė. Jie nebuvo sveturi. Jie buvo Lietuvoj. Be kelių pramoktų angliškai sakinių jie nieko svetimio neprisiėmė. Papročiai, aplinkos keitimasis, gyvenimo sumodernėjimas jų nepalietė, nors jie mėgo kaimynus, ir kaimynai juos mylėjo; jais stebėjosi. Šios didelės tėvo rankos ir žemę mylinti siela šį kampelį — Dainorynės ūkį — labai pakeitė. Taip, mano tėvai kažką davė šiam kraštui, kažką gilesnio, gražaus. O jie patys, išskyrus pinigus, nieko nepaėmė. Tiesa, jie rengiasi šio krašto drabužiais, jie važiuoja automobiliu. Jie naudoja valgius, kurių neturėjo pakankamai savo vargingoj vaikystėj. Bet jie nieko nepaėmė iš čia į savo sielą. Jie atvažiavo be pinigų, bet turtingu vidumu. Jų siela didelė. Mažas būdamas, aš kartais gėdydavau savo tėvų paprastumo; dabar aš jais didžiuojuos. Pažinau juos, pajutau jų gilumą. Tikiai gaila, ka jie nemoka savęs apreikšti ir jamžinti. Jie kuria tik materiją.

Kodėl dabar tos kalbos mane erzina? Ne tėvo, ne mamos. Ne sesers. Marė — vargšė. Ji niekad neturėjo laisvės, nei jaunystės. Tai tėvų kaltė. Bet aš negaliu jų kaltinti. Jie taip elgėsi iš meilės. Žinau, kad jų meilė didelė. Jie tamsūs, kaip miško glūduma. Tamsūs kultūriškai. Bet jie šviesūs kažkuo kitu. Kodėl mamą taip myli kaimynai, nors beveik su ja nesusikalba? Kodėl pas tėvą raštingi fermeriai patarimų atvažiuoja?

Labiausiai mane erzina Bartis, mano svainis, ir Danguolė. (Bus daugiau)

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

• Dr. Vl. Ramanauskas, Vilties Draugijos pirmininkas, visad gyvas ir uolus visuomenininkas, BALF seime buvo paskirtas tos organizacijos direktorium.

• Clevelando Lietuvos Vyčių jaunųjų kuopa dėkoja Albinai Liaukonytei, akordeonu akompanavusiai ir savo solo programa gražiai papildžiusiai suvažiavimo programą.

Reikšminga SLA veikėjų sueiga Clevelande

SLA sambūris nėra siaura politinių ar ideologinių požiūriais organizacija. Jungdama įvairių politinių bei pasaulėžiūrinių įsitikinimų narius, į SLA 14 kuopos ruošiamą sueigą-pobūvį maloniai kviečia ir visus Clevelande gyvenančius tautiečius ne narius. Sueigos pobūvio rengėjai kviečia dalyvauti visus tautiečius ir susipažinti su SLA pirmūnu, prezidentu Povilu Dargiu, mielais svečiais iš Kanados ir kitų vietovių. Visi, kam leis laikas ir galimybės, lapkričio 10 dieną skirkime kilniam tikslui — broliškam bendravimui visų su visais!

SLA 14 kuopos valdybos vardu kviečia

Vytautas Baziulis, pirmininkas

• Išnuomojamas 4 kambarių butas Kosciuszko Av. Skambinti UL 1-0934. (122, 123, 124)

Visais namų, automobilių ir kitais apdraudos reikalais kreipkitės į vieną iš seniausių apdraudos įstaigų Clevelande.

Mūsų "Stock Casualty Co's" duoda 15-25% nuolaidos geriams mašinų vairuotojams.

Mūsų "REAL ESTATE" įstaiga yra narys "NORTHWEST MULTIPLE LISTING SERVICE".

ATSTOVAS
VYT. SENKUS
WO 1-6820
M. A. SCHNEIDER CO.
2710 Lorain Ave.,
Cleveland, Ohio

UŽSAKYKITE GELĖS TELEGRAFU
Gelės visoms progoms — vedyboms, laidotuviams ir t.t.

FRIENDLY FLOWER SHOPPE

VISAD JŪSŲ PATARNAVIMUI

Atdara: nuo 9 ryto iki 7 val. vak. Sekmad. nuo 10:30 - 1:30
Telėf. namų 431-6558 6901 Superior Ave.
Krautuvės — 431-6339 Cleveland 3, Ohio

EAST CLEVELAND — 13515 EUCLID AT SUPERIOR AVE.
SAVINGS EARN OPEN EVERY SATURDAY UNTIL 2:30

4%

SUPERIOR SAVINGS

ACCOUNTS
INSURED TO
\$10,000

HOME AND
REMODELING LOANS

IN TOWN OFFICE — 6712 SUPERIOR AT EAST 68 ST.

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsiamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185 St.
KE 1-7770

Akademiniis Skautų Sąjūdis Clevelande spalio 7 d. atšventė 38-tąsias metines. Nuotraukoje viršuje garbės prezidiumas. Iš kairės: A. Šenbergas, A. Giedraitis, A. Mikulskis, St. Barzdukas, A. Balašaitienė, P. Karalius, K. Gaizutis, G. Mariūnaitė. Kalba V. Kamantas. Apatinėje nuotraukoje minėjime dalyvavę korporantai ir svečiai.

• Clevelando simfoninio orkestro koncertai vyksta Severance Hall, spalio 25 d. ir 27 d., 8:30 val. vak.
Koncertų programoje — Mozarto simfonija No. 33, ir Brucknerio simfonija No. 7.

* DR. D. KESIONAITĖ spalio 7 d. Naujos Parapijos salėje skaitė šios parapijos moterim paskaitą. Prelegentė pasirinko įdomią ir nepaprastai aktualią šiais laikais temą, būtent vyresnės kartos ir jaunesnės moters bendradarbiavimas. Doktorė labai jautriai žodžiu palietė šių dviejų kartų bendradarbiavimą ir planingai išdėstė moters fizinių bei dvasinių galių reikšmę jos sveikatingumui. Moterų pasyvumas ir tolinimasis nuo

viešumos neigiamai veikia į jų sveikatą, o aktyvumas ir veikimas visuomenėje dažnai panaikina visas "smulkias ligas". Dalyvavimas viešumoje dažnai atpalaiduoja moterį nuo įvairių psichinių negalavimų ir pakelia energiją. Vyresnės moters patyrimas yra didelė pagalba jaunesniajai moteriai ir jų darnus bendradarbiavimas gali atsiekti gerus rezultatus. Jos turi vieną kitą remti ir papildyti.

Susirinkusios moterys, nepaprasti sužavėtos tokiu autoretingu ir mielu prelegentės žodžiu, tikisi ir ateityje panašią paskaitą išgirsti. Šią paskaitą suorganizavo L.R.K. Moterų Sąjungos 36 kuopa.

PARENGIMŲ KALENDORIUS

LAPKRIČIO 4 D. Marijos Nekalto Prasidėjimo Seserų Rėmėjų Clevelando Skyrius, ark. Matulaičio senelių namų Putname statybai paremti ruošia madparodą šv. Jurgio parapijos salėje.

LAPKRIČIO 10 D. SLA 14 Kuopos susipažinimo su Toronto SLA 236 Kuopos nariais, vakaras - pobūvis.

LAPKRIČIO 17 D. Neolituangų balius šv. Jurgio parapijos salėje.

HOTEL NIDA CORP.

SEVENTH & PARK AVENUES ASBURY PARK, N. J.
PRospect 4-7788

Visi maloniai kviečiami poilsiui prie Atlanto į viešbutį "Nida" Asbury Parke, N. J. 7-tos ir Park Ave. kampe, telef. PR 4-7788. Švarūs kambariai, rami vieta, pigūs ir skanūs maistas.

Viešbučio salė išnuomojama įvairiems pobūvims. Prie viešbučio veikia restoranas ir baras. Patogus susisiektis traukiniu ir autobusais. Savininkai P. C. Mačiuliai.

Mes kepame visokius pyragus, lietuvišką duoną, tortus ir kitus skanumynus. Prašant išvežiojame į namus.

ST. CLAIR BAKERY

Sav. O'Bell-Obelenis

6212 Superior Avenue Tel. EN 1-6525

Antroji mūsų krautuvė yra

1404 E. 66 Street Tel. EN 1-4551

Čia Jūs gausite įvairiausių vyną, alų ir geriausius mėsos produktus.

IDOMUS A. VAIVODĖS KONCERTAS

Ar neperšalti mūsų santykiai su latviais? Ar nepermažai bendravame?

Tokios mintys kilo mums, stebint, nors ir nedidelę lietuvių dalį gausios latvių publikos tarpe per kontralto Antoninos Vaivodės duotą clevelandiečiams rečitalį spalio 13 d. Šv. Jono kolegijos auditorijoje. Muzikiniai interesai — viliojančios progos tikrai artina mus ir artina patraukia.

Pradėjusi savo koncertus nuo Miuncheno Vokietijoje ir koncertavusi jau daugelyje Amerikos vietovių ši didelio ir plačios skalės balso solistė rodo jaunėmėms dainavimo technikos laimėjimus. Tai yra akivaizdus amžinojo dėsno įrodymas, kad kiek gilesnės pozicijos, bet stropiai išlygintas, stangrus balsas niekad nenutrūksta. Alsavimas gerai išlavintas.

Kūrinių pavidalai bei jų ryškia klausytojus ganėtinai įteigia. Draminiai ir lyriniai efektai gausiai paprastumo ir lydimi santūrios bei skoningai derinamos mimikos. Rankos kartais truputį nedrąsios, nesavos, bet užtat pozos — klasiškos.

Lengvai praskambėjo Vittoria, vittoria — G. Carissimi (ar neperdaug ramiai?) Sentimentaliai dvelkė latviškos — imponuojanti Ka ragsus, tik lenam — E. Darzins, beveik skaidraus piano Birzta — E. Udrio ir kitos. Jauki,

LAPKRIČIO 24 D. Kariuomenės šventės minėjimas šv. Jurgio Parapijos salėje.

GRUODŽIO 1 D. Lietuvių Salės 50 metų minėjimas.

GRUODŽIO 2 D. Akademija Maironio Garbei-paskaita, Čiurlionio Ans. koncertas ir pobūvis Naujos parapijos salėje.

SAUSIO 19 D. D. Stankaitytės ir St. Baro koncertas. Rengia Ateities Klubas, Slovėnų salėje.

VASARIO 23 D. L.T.M. Čiurlionio Ansamblio koncertas-balius šv. Jurgio parapijos salėje.

BALANDŽIO 27 D. L.T.M. Čiurlionio Ansamblio metinis koncertas naujos parapijos salėje.

Nekilnojamam turtui pardavėjas — vyras ar moteris. Uždirbsite daug pinigų dirbdami pas mus. Besiplečiantis lietuvių rajonas. Puikiai įrengta įstaiga.

Teiraukitės pas
George Knaus
IV 1-9300
(120-126)

Naujosios parapijos rajone, prie East 185-os gt. gražus bungalow — 2 miegamieji pirmame aukšte, 2 miegamieji antrame aukšte. Labai gerame stovyje.

Multiple Realty
IV 1-9300
(120, 121, 122)

AMERIKOS LIETUVIŲ PILIEČIŲ KLUBO NAMAI - JŪSŲ NAMAI

Visi kviečiami lankytis ir jaukiai praleisti laiką.

Klube veikia skaitykla, kurioje rasite beveik visus lietuviškus laikraščius ir žurnalus, penktadieniais galite klausyti radijo valandėles bei pasistiprinti bulviniais blynais ir kitokiais valgiais.

6835 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio EX 1-1143

J. P. MULL-MULIOLIS

Nekilnojamo turto pirkimo, pardavimo, įkainavimo ir apdraudos įstaiga.

6606 Superior Ave. UT 1-2345

13229 Superior Ave. UL 1-6666

ALGIMANTAS DAILIDĖ,

lietuvis bendradarbis ir East Clevelando skyriaus vedėjas.

DIRVAI AUKOJO

K. Kaulinis, Philadelphia	2.00
A.J. Jankūnas, Cicero	1.00
V. Akelis, Venezuela	5.00
M. Meiliūnas, Toronto	3.00
J. Saladzius, Rochester	2.00
A. Braškys, Sudbury	5.00
S. Šimoliūnas, Endicott	4.00
Alb. Stankūnas, Cleveland	1.00
Vilkutaitienė, Cleveland	2.00
Dr. Yčas, Toronto	5.00
P. Bakūnas, Baltimore	2.00
T. Dambrauskas, Ann Arbor	5.00
D. Sumantas, Rockford	2.00
W. Matulaitis, Cleveland	4.00
J. Tamošiūnas, Detroit	5.00
J. Jurkūnas, Lemita	2.00
Dr. D. Naikauskas, Windsor	5.00
J. Kepalas, Cleveland	3.50
Br. Kasakaitis, Chicago	5.00
Alf. Indreika, Chicago	2.00
F. Noreika, Toronto	3.00
A.A. Reventas, Rockway	5.00
J. Telksnys, Great Neck	4.00
J. Smetona, Cleveland	10.00
Fel. Mackevičius, Chicago	10.00
A. Senikas, Great Neck	2.00
Dr. A. Jasys, Columbus	5.00
V. Abraitis, Richmond Hill	2.00
A. Plėta, Cleveland	1.00
Dr. J. Petersonas, Dearborn	5.00
T. Gaižauskienė, Venezuela	3.00
R. Medelis, Toronto	1.00

ONE
GIFT

words many

WONDERS

UNITED APPEAL
OCTOBER 15-25

* LITHUANIAN VILLAGE, lietuvių bendrovė Clevelande, jau pirmąsiais metais savo akcininkams išmokėjo dividendus. Taisykit, pirkdami Lithuanian Village akcijas.

KAS IR KUR?

• **Korp! Neo-Lithuania** metinė šventė Chicagoje įvyks lapkričio 10 d. Tą dieną per 20 jaunųjų studentų pasipuoš senjorų spalvomis. Metinė Korporacijos sueiga įvyks lapkričio 4 d., kurioje galės dalyvauti tik senjorai, filisteriai ir garbės filisteriai.

Korp! Neo-Lithuania Chicagoje greitai bus 200 korporantų.

• **Ped. Lituanistikos Instituto** stipendijų fondui chicagiškės vyresnėsiosios giedrininkės, jau nuo seniau remiančios Institutą, ir šiemet atsiuntė 40 dol. (Iš visuomenės gaunamomis stipendijomis Instituto Globos Komitetas apmoka mokslo mokesčių tiems Instituto studentams, kurie lanko ir kitas aukštąsias ar kitokias mokyklas). Vyr. giedrininkių valdybos pirmininkė Elena Juknevičienė, atsiųsdama vienam studentui metinę stipendiją, savo laiške pastebi, jog ši stipendija bus nuolatinė: "Minėtoji stipendija įsteigta "Giedros" 35-rių veiklos metų šūkakčiai atžymėti. Ji bus teikiama kasmet, kol "Giedra" veiks. Stipendija pavadinta Vyresniųjų Giedrininkių stipendija". Už šį reikšmin-

gą ir pagarbos nusipelnantį mostą vyr. giedrininkėms Institutas nuoširdžiai dėkoja.

• **Dail. L. Vilimas**, atvykęs tarnybiniais reikalais iš Cincinnati į Clevelandą, lankėsi Dirvos redakcijoje.

L. Vilimas Cincinnati didžiulėje Pogue's kompanijoje yra display (dekoravimo) direktorius.

• **Lietuvių Filatelistų Draugija** ruošia Lietuvos pašto ženklų rinkinį, kuris, Lietuvai atgavus laisvę bus padėtas muziejuje. Filatelistai prašomi tam rinkiniui paaugoti atliekamus ar mažiau reikalingus Lietuvos pašto ženklus, siunčiant rinkiniui ruošti komisijai: Liudas Kairys, 4046 So. Montgomery Ave., Chicago 32, Illinois.

• **Juozas Bačiūnas**, Australijos lietuvių sporto klubams krepšiantis, nupirko puikią trofėją, kuri jo vardu bus įteikta Australijos lietuvių sporto šventės proga moterų krepšinio turnyro nugalėtojai.

• **Mūsų Pastogė**, Australijos lietuvių bendruomenės organas, praneša nuo 1963 m. pakelias prenumeratos kainą.

• **Adelaidės Lietuvių Namų** statybai iš J. Bačiūno sumanyto Širdies Fondo gauta 1500 dol.

Solistas JONAS VAZNELIS išpildys meninę programą tautininkų ruošiamame Rudens Lapų baliuje Chicagoje spalio 27 d.

RUDENS LAPŲ BALIUS

Chicago skęsta bronzinių lapų fone, tarytum rudens sapne. Bet ne sapnas, o tikrovė įvyks š. m. spalio mėn. 27 dieną, 8 val. vakare jaučioje "VASA" SALĖJE (West 79 ir Hoyne pietinis kampas.)

Be Chicagoje rengiamuose baliuose įprastų kasdienybių, operos solistas Jonas Vaznelis, akomponuojant jaunam pianistui Alvydui Vasaičiui, meniškos dainos aidais nuoširdžiai nuteiks susirinkusiuosius svečius. Apie solistą Joną Vaznelį kompozitorius prof. Vl. Jakubėnas šitaip atsiliepia:

— Jono Vaznelio rečitalis Chicagoje sprendžiamai prisidėjo prie jo iškilimo į pirmaujančias vietas. Tai liudija jo muzikinio subrendimo ir skonio naudai: paveikti ir priiršti klausytoja, vienam pačiam, vien savo asmenybės jėga.

Todėl, kas nori pasigėrėti žavios dainos grožiu, kas nori pajauti gyvą lietuviškosios dvasios jausmą ir malonų draugiškumą vyksta š. m. spalio 27 d. 8 val. vakaro į stilingą švedų Karaliaus vardo "Vasa" salę — West 79 ir Hoyne pietinis kampas.

Įėjimas 5 doleriai. Studentams 3 doleriai. Priedas: — užkandžiai, pyragaičiai ir kava nemokamai. Puiki šokių muzika. Didelė aikštė automobiliams.

ALT S-gos Chicago, East Chicago ir Cicero Skyrių Valdybos

Solistė IRENA STANKŪNAITĖ gražiai pasirodžiusi Lisvės Varpo koncerte Bostone.

Irena Stankūnaitė ir Liudas Stukas Laisvės Varpo koncerte

Laisvės Varpo radijo valanda, vadovaujama Petro Višcinio, spalio 14 d. 3 val. po pietų, naujoji Lietuvių Piliiečių d-jos salė, surengė savo ruošinį koncertą. Programą atliko du jauni dainininkai -- Irena Stankūnaitė ir Liudas Stukas, akompanuojami komp. Jul. Gaidelio.

Irena Stankūnaitė, gimusi Brazilijoje, muzikos kolegiją baigė praėjusį pavasarį. Liudas Stukas jaunesnysis Jokūbo brolis, gimęs JAV. Abu dainininkai daugiausia dainavo lietuvių kalba ir, kas itin malonu pastebėti, visai geratėvų kalbos tartimi.

I. Stankūnaitė padainavo St. Šimkaus Kaip raiba paukštutė, K. Kavcko Na, tai kas, J. Stankūno (savo tėvo) Už upelių ir Gėlės iš šieno, B. Dvarionio Žvaigždutė, Gounod ariją iš op. Romeo ir Julija, M. Petrausko Tykiai Nemunėlis teka ir V. Kuprevičiaus

Bilietai į Rudens Lapų Balių

Į tradicinį ALT S-gos Chicago, East Chicago ir Cicero skyrių rengiamą Rudens Lapų Balių kvietimus dar galima gauti pas šiuos asmenis:

1. Račkauskas Vyt., 5113 W. Cermak Rd., Cicero 50. Telef. TO 3-5864.
2. Šimkus Mečys, 4259 S. Maplewood, Chicago 32, Ill. Tel. CL 4-7450.
3. Pocius Kazys, 3908 Fir St., East Chicago, Ind. Tel. EX 7-9487.

Lakštingalos giesmę. Prie tos gausios programos porą dainų ji dar pridėjo bisui.

Jaunoji dainininkė turi malonaus tembro, lengvai ir gražiai valdomą koloratūrinį sopraną. Balsas nėra didelės apimtės, bet jos muzikinė kultūra, sugėbėjimas įsijauti į atliekamą kūrinį, yra itin jautrus ir spalvingas. Visi jos padainuoti dalykai muzikiniu ir vokaliniu požiūriu buvo maloni dovana klausytojų salei.

Nemaža I. Stankūnaitė padeda jos patraukti išorę, grakšti ir elegantiška laikysena scenoje. Beje, Europoje mes nebuvom prātę priminti jaunų dainininkų oro bučiūkus, nors ir dailiai siunčiamus klausytojų pusėn. Nebuvo jų daug šiame I. Stankūnaitės koncerte, tačiau patrauklumo ir žavingumo nestokoja nei dainininkei nekenkty, jeigu ji nuo tos manieros visai atsisakytų.

Liudas Stukas savo programoj turėjo J. Gruodžio Visur tyla, St. Šimkaus (ne A. Vanagaičio) Vai, kur nužėgluos, K.V. Banašio Atsiminimą, Al. Kačanausko Tu graži ir ariją iš op. Eglė, Žalčių karalienė, Borodino ariją iš op. Kunigaikštis Igoris, Al. Kačanausko Vai, tu karvelėli, ir Vyt. Klovos Daina turtingas gyvenau.

Dainininkas turi tenorinio atspalvio lyrinį baritoną, sunkiau atsiliepiantį žemutiniame registre, bet laisvą ir maloniai skambantį vidury ir aukštesnėse gaidose. Šiame koncerte susidarė įspūdis, kad L. Stuko simpatinga balsinė medžiaga jau neblogai valdoma, dar yra reikalinga darbo ir studijų. Jo muzikalumas neabejotinas, laikysena scenoje santūri, bet maloni ir patraukli.

Abu jaunieji dainininkai dainiai padainavo Mozarto duetą iš op. Don Žuanas, J. Tallat-Kelpšos Oi, berni vienturi, Verdi duetą iš op. Traviata ir Vl. Paulausko duetą Nesegk sau rožes prie kasų. Klausytojų prašomi porą duetų jie turėjo pakartoti.

Komp. Jul. Gaidelis prie fortepiono buvo rimtas ir susitelkęs, jauniems solistams jis buvo geras talkininkas.

Laisvės Varpo koncertą aplankė apie pustrėčio šimto Bostono lietuvių. Ireną Stankūnaitę ir Liudą Stuką jie priėmė labai šiltai nuoširdžiai ir daug plojo. Abu dainininkai ir jų muzikinis padovas buvo apdovanoti gėlėmis. Iš viso, Laisvės Varpo koncertą reikia laikyti malonia staigmena.

St. S.

BOSTON

Kaukių balius

"Nidos" jūrų budžiai lapkričio 10 d., šeštadienį, Tautinės Sąjungos patalpose,

LB CHICAGOS APYGARDOS VEIKLA

ALB Chicago apygardos apylinkių valdybų ir atstovų konferencija, įvykusi spalio 14 d. Chicagoje, susilaukė gražaus skaičiaus dalyvių, įskaitant ir tolimiausias apylinkes. Viso dalyvavo apie 50 atstovų.

Naujasis Chicago apygardos valdybos pirmininkas Petras Vėbra, padarė pranešimą apie iki šiol tos valdybos nuveiktus darbus ir pristatė tolimesnio veikimo planus.

Beklausant pranešimo apie Chicago apygardos valdybos atliktus darbus, dar tebesant pirminkui Karoliui Drungai, kuris dėl pablogėjusios sveikatos iš tų pareigų pasitraukė, susidarė gyvas vaizdas, kad nudirbta labai daug per, palyginti, trumpą laiką.

Apygardos valdybos iniciatyva buvo suruoštas pagerbimas Lietuvos konsului Chicagoje, dr. Petrui Daužvardžiui. Vasario 16-tosios proga amerikoniškoji visuomenė per spaudą ir radio buvo supažindinta su Lietuvos problema. Surengtas Tragiškojo Birželio minėjimas. Lietuviai labai gausiai dalyvavo įspūdingame Pavergtųjų Tautų Savaitės minėjime. Tarptautinėje Prekybos parodoje, Chicagoje, buvo įrengtas Nepriklausomos Lietuvos pavilijonas. Suruošta mūsų jaunųjų dailininkų paroda ir tt.

Norėdama pabrėžti Lietuvių Bendruomenės veiklą, kaip pastovaus organizacinio vieneto, apygardos valdyba išnaudojo kiekvieną progą, kad dalyvavus Chicago miesto ruošiamose parodose, šventėse ir kituose minėjimuose. Pažymėtina lietuvių dalyvavimas 125 m. Chicago miesto jubiliejaus minėjimo parade, taip pat lietuvių jaunimo ansamblių išpildytos programos įvairių tautų pasirodyme.

Nustatant ateities darbo gaires, pirmoje vietoje paminėta JAV ir Kanados lietuvių rengiama 2-ji tautinių šokių šventė, kuri įvyks Chicagoje 1963 m. liepos m. 7 d. Vyriausiojo šokių šventės vadovu yra paskirtas Bronius Nainys. Šventės šokių repertuaras jau baigiamas spausdinti ir bus išdalintas šokių vadovams.

Kad išlaikytų ir apsaugotų mūsų kultūrinį turtą, maždaug 2-3 mėn. laikotarpyje bus išleistos 1961 m. Dainų Šventės dainų plokštelės.

Mūsų jaunimas yra mūsų ateitis. Jie pasireiškia įvairiose meno ir tautiškumo išlaikymo srityse. Jaunimo Centro šokių ansambliams už jų dažnus ir gražius meniškų pasirodymus Chicago Apygardos Valdybos iniciatyva spalio m. 27 d. Jaunimo Centre bus suruošta iškilminga vakarienė.

Kad bet kokio tautinio ar kultūrinio darbo rezultatai būtų geresni, ypatingas dėmesys buvo

484 E. 4th St., So Bostone rengia Kaukių balių-šokius.

Turėsime puikią muziką šokiams, veiks turtingas bufetas (be svaigųjų gėrimų). Trims geriausiems kaukių kostiumams bus paskirtos premijos.

Pradžią — 7 val. vakare. Įėjimas — \$1.00 auka.

Visas Bostono ir apylinkių lietuviškasis jaunimas maloniai kviečiamas į pirmą tokios rūšies pasilinksminimą. Jau laikas pradėti daryti kaukes ir kostiumus.

Organizacijos prašomos tą dieną jokių pramogų nerengti. "Nidos" Budžiai

* BRONIUS BAJERČIUS, buvęs Lietuvos armijos karininkas išdirbęs 12 metų sunkų darbą, išėjo pensijon. Bronius gana nuoširdžiai remia visą tautiškąją judėjimą ir yra net kelių organizacijų narys. Šiuo metu pirminkauja Bostono Sandaros kuopai. Ypač Bronius remia jaunimą ir spaudą. Fiziniai atrodo gana jaunas ir uloniškai judrus.

* MAIRONIO BIUSTO įkurdinimas Tautinės S-gos namuose įvyks lapkričio mėn. 4 d. Tą dieną So. Boston teismo rūmuose įvyks iškilmingas Maironio minėjimas. Minėjimo komitetą sudaro pirminkas Faustas Kirša, sekr. Pr. Mučinskas ir ižd. Justas Vaičaitis. Maironio minėjimo iniciatoriai ir biusto organizatoriai -- A.L. Tautinė Sąjunga Bostone. Biusto pastatymu iškilnių salėje rūpinasi inž. J. Dačys.

atreiptas į glaudesnę Apygardos ir Apylinkių bendradarbiavimą, ta proga pageidaujant, kad kiekviena Apylinkės Valdyba bent 2 kart į metus darbutalkininkautų Apygardos Valdybai. Okad pagerinus Apygardos finansinį stavį, pasiūlytas pageidavimas apylinkių valdyboms ateityje nuo kiekvieno parengimo skirti 25% gryno pelno Apygardai. Tokiu būdu pati Apygarda neturėtų ruošti jokių pelno parengimų.

Buvo aptarti ir švietimo reikalai, švietimo vadovui J. Vedečiui raginant nuoširdesnį bendradarbiavimą tarp lituanistinių mokyklų, Apylinkių Valdybų ir tėvų.

Apygardos Valdybos pirmininkas Petras Vėbra priminė didelę svarbą Lietuvių Kultūros namams Chicagoje pastatyti.

Kad visokie darbai lengviau sektųsi, reikia surasti daugiau aktyvių bendruomenės narių, kurie tiek darbu tiek pinigais -- bent narių mokesčiais -- paremtų Apygardos Valdybos užsibrėžtų planų vykdymą.

Paminėtina, kad diskusijos vyko labai darbingoje ir kultūringoje nuotaikoje.

Pasibaigus konferencijai, daugumas atstovų, ypač iš tolimesnių apylinkių, aplankė mūsų jaunųjų dailininkų parodą Jaunimo Centre, kurios suorganizavimui vadovavo dr. A. Verbickas.

Vikt. Zakariėnė

* DAILININKAI, norį dalyvauti Chicago meno parodoje, kuri bus Kultūros Kongreso proga, savo žinias apie paveikslus siunčia iki spalio 26 d. -- J. Pautienui, 5300 W. 23 Pl., Cicero 50, Ill. Kūrinus reikia pristatyti iki lapkričio 2 d. šiuo adresu: Rev. J. Kubilius, Meno Paroda, 5620 So. Claremont Ave., Chicago 36, Ill.

PROVIDENCE, R. I.

Nauja lietuvių skautų draugovė

Providence, R. I. įsisteigė naujas lietuvių skautų vienetas pasivadinęs "Laisvės Varpo" Draugove. Ją įsteigė vadovauja inž. sk. vytis, vyr. sklt. Juozas Staričėnas. Draugovės dvasios vadas yra kun. V. Martinkus. Jo dėka Providence lietuvių jaunimo skaičius žymiai padaugo jam atsikviečiant ir apgyvendinant naujuosius lietuvių emigrantus iš Anglijos, Pietų Amerikos ir vėlesnius ateivius iš Lietuvos.

Skautiška veikla užsikrėtė ne tik jaunimas, bet ir jų tėvai. Buvo išrinktas stiprus tėvų ir skautų rėmėjų komitetas, kuris nedelsiant ėmėsi darbo paruošdamas planą lėšų steigimo vajui, pastovių būklų įrengimui ir tradicinei Kalėdų eglutei.

Cia taip pat veikia, trupučiui anksčiau susikūrusios, skautės kurioms vadovauja vyr. skautė vyr. sklt. Ieva Paulauskienė.

PHILADELPHIA

BENDRI PIETŪS

Philadelphijos LB Šeštadieninė Mokykla maloniai kviečia lietuviškąją Philadelphijos visuomenę į bendrą pietus, kuriuos rengia spalio 28 d. (sekmadienį) 14 val. Šv. Andriejaus parapijos salėje. Pietūs bus pavyairinti trumpa mokinių programėle. Po pietų veiks bufetas, tad bus galima jaukiai praleisti sekmadienio popietę, besišnekučiuojant su draugais ir pažįstamais. Pietų kaina suaugusiems 2 dol., mokyklinio amžiaus vaikams 1 dol. Bilietus pas mokyklos mokytojus ar tėvų komiteto narius prašome įsigyti ne vėliau kaip penktadienį spalio 26 d. Bilietus galima užsisakyti ir telefonu pas M. Klausienę (BA 3-3852) ir G. Maciūnienę (DA 4-2947).

ATSIŪSTA PAMINĖTI

* DAUBIŠKĖS INTELIGENTAI, P. Orintaitės romanas. Išleido Nidos Knygų Klubas Londone, 1-2 Ladbroke Gardens, London W.11.

Romanas išleistas dviem tomams. Pirmasis 171 psl., antrasis - 173 psl. Kaina - 1.50 dol. minkštais viršeliais, 2.00 dol. kietais.